

Kl. 13.00–15.56

18.00–18.20

---

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot av riksdagen

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Aphram Melki (C) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 oktober 2021 sedan Per Lodenius (C) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 17 september 2021

Svante O Johansson

ersättare för ordföranden

/Agota Földes

sekreterare

§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2021/22:7

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:7 Bevarandet av veteranbilar vid ett bensin- och dieselförbud

av Marléne Lund Kopparklint (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 oktober 2021. Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 17 september 2021

Miljödepartementet

Per Bolund (MP)

Enligt uppdrag

Egon Abresparr

Expeditionschef

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2021/22:1

Utgiftsområde 1 till konstitutionsutskottet

Utgiftsområde 2 och 25–27 till finansutskottet

Utgiftsområde 3 till skatteutskottet

Utgiftsområde 4 till justitieutskottet

Utgiftsområde 5 och 7 till utrikesutskottet

Utgiftsområde 6 till försvarsutskottet

Utgiftsområde 8 och 10–12 till socialförsäkringsutskottet

Utgiftsområde 9 till socialutskottet

Utgiftsområde 13 och 14 till arbetsmarknadsutskottet

Utgiftsområde 15 och 16 till utbildningsutskottet

Utgiftsområde 17 till kulturutskottet

Utgiftsområde 18 till civilutskottet

Utgiftsområde 19, 21 och 24 till näringsutskottet

Utgiftsområde 20 och 23 till miljö- och jordbruksutskottet

Utgiftsområde 22 till trafikutskottet

Propositionen i övrigt till finansutskottet

2021/22:2 till finansutskottet

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialutskottets betänkande

2021/22:SoU3 Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden

2021/22:MJU5 Genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten

2021/22:MJU4 Producentansvar och straffansvar för nedskräpning

*Svar på
interpellationer*

§ 5 Svar på interpellation 2020/21:808 om Svenska Jägareförbundets uppdrag att sköta jakt- och viltvård

Anf. 1 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat tidigare landsbygdsministern vilken anledningen var till att hon och regeringen på kort tid och utan bredare förankring genomförde förändringen av Svenska Jägareförbundets allmänna uppdrag gällande jakt- och viltvård. Alexandra Anstrell har även frågat vilken bedömning som låg till grund för hennes och regeringens beslut att förändra Svenska Jägareförbundets allmänna uppdrag och vad problemet var med uppdraget som det fungerade tidigare.

Fru talman! Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill återigen understryka att det allmänna uppdraget inte är avskaffat. Det är utvecklat för att klara rättslig granskning och prövning samtidigt som vi värnar den viktiga roll som jägarkåren som folkrörelse har inom svensk viltvård.

Det har under en längre tid riktats rättslig kritik mot utformningen av det allmänna uppdraget, framför allt att det är problematiskt ur upphandlingshänseende. År 2016 inledde EU-kommissionen ett pilotärende mot Sverige. Ärendet stängdes den 12 juni 2020, då kommissionen godtog Sveriges svar att det på regeringens initiativ pågår en översyn av tilldelningen av medel ur Viltvårdsfonden och att den omfattar gränsdragningen mellan bidrag och vad som måste upphandlas i enlighet med upphandlingsdirektivet.

Det har under åren genomförts ett antal försök att anpassa det allmänna uppdraget till upphandlingslagstiftningen. För att skapa ett långsiktigt effektivt, hållbart och transparent förfarande för tilldelningen av medel ur Viltvårdsfonden beslutade regeringen den 7 januari 2021 att bland annat uppdra åt Naturvårdsverket att ombesörja att åtgärder som rör viltövervakning, trafikeftersök och klövviltsförvaltning utförs. För detta får medel ur Viltvårdsfonden användas, och upphandlingsreglerna ska beaktas.

Fru talman! Det nya upplägget utgör en utveckling av Svenska Jägareförbundets roll där en anpassning skett till bland annat upphandlingslagstiftningen. Svenska Jägareförbundets särställning inom landets viltvård kommer dock att bevaras genom att regeringen från och med 2022 avser att tilldela förbundet ett flerårigt organisationsbidrag ur Viltvårdsfonden för dess rikstäckande viltvårdsarbete.

Enligt 41 § jaktlagen (1987:259) är det regeringen som bestämmer hur Viltvårdsfondens medel ska användas. För mig och regeringen är det centralt att föra en god dialog med olika intressenter som berörs av regeringens beslut och hantera frågor på ett inlyssnande och respektfullt sätt.

Regeringen anser att de beslutade förändringarna, utöver att göra förfarandet för tilldelningen förenligt med gällande lagstiftning, kommer att främja landets viltvård i stort. Jakten och viltvården i Sverige har sedan lång tid karaktären av en folkrörelse där det ideella engagemanget hos markägare och jägare spelar en avgörande roll. Regeringen har ingen intention att ändra detta.

Anf. 2 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman och ministern! För nästan hundra år sedan, år 1938, fick Svenska Jägareförbundet ett allmänt uppdrag att sköta delar av jakt- och viltvården i Sverige. Det är alltså nästan hundra år sedan.

Någon särskild myndighet bedömdes inte behövas när det redan fanns en organisation med trovärdighet, kunskap och kontakt med jägarkåren. Det allmänna uppdrag som Jägareförbundet fick för att sköta delar av jakten och viltvården i landet klubbades i riksdagen. Året därpå – 1939 – infördes det statliga jaktkortet, vars medel gick in i Viltvårdsfonden. De medlen skulle användas för främjande av jaktvården inom landet, och så har också skett.

År 2005 preciserades jakt- och viltvårdsuppdraget i en utredning av Madeleine Emmervall. Där konstaterar hon: ”Jägareförbundet har på ett förtjänstfullt sätt utfört uppgiften, enligt det allmänna uppdraget, att leda delar av viltvården och jakten i landet.”

Trots att detta fungerat har regeringen nu valt att förändra det allmänna uppdraget. Naturvårdsverket ska administrera upphandling av bland annat trafikeftersök och viltövervakning. Motivet sägs vara att EU i samband med ett så kallat pilotärende, det vill säga en anmälan mot Sverige, krävt att vissa av de arbetsuppgifter som i dag utförs av Svenska Jägareförbundet i stället ska vara föremål för upphandling – detta trots att vi kan ta del av regeringens diarium och se att EU-kommissionen redan i juni 2020 lade ned ärendet utan krav på förändring. Jag upprepar, fru talman: utan krav på förändring. Kommissionen menar att frågan är internt svensk och inte påverkar övriga EU-länder.

Världsledande expertis har sagt sedan ganska länge att det allmänna uppdraget inte kräver offentlig upphandling. LOU, alltså lagen om offentlig upphandling, gäller vid köp av varor, tjänster eller byggtreprenader – inte bidrag.

En bred majoritet i Sveriges riksdag har under lång tid stått bakom det allmänna uppdraget, men det är inte heller något som regeringen har tagit hänsyn till. Det har nu riktats omfattande kritik mot regeringens sätt att inte förankra beslutet. Jägareförbundet har tydligt sagt att man är stark motståndare till hur regeringen har beslutat om och hanterat förändringen av Viltvårdsfonden och det allmänna uppdraget, och även flera politiska partier har starkt kritiserat hanteringen.

Fru talman! Trots detta motstånd genomförde regeringen förändringen av det allmänna uppdraget. Jag har därför frågat landsbygdsministern – en titel som för övrigt inte finns kvar i regeringens ministerportfölj – vad det var som inte funkade och vad det var som funkade så dåligt att man valde att genomföra en så snabb process utan bred förankring. Jag upplever faktiskt att jag inte får något svar på mina frågor, fru talman.

Anf. 3 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack för en väldigt viktig interpellation, Alexandra Anstrell! Det har varit en tuff tid för landsbygden sedan 2014, fru talman, då Socialdemokraterna gav Miljöpartiet vetorätt i landsbygdspolitiken, rovdjurspolitiken och mobilitetspolitiken. Detta är en typisk sådan fråga.

För den som inte vet vad det allmänna uppdraget handlar om finns det en utmärkt redovisning på Jägareförbundets hemsida. Det kanske vore bra om den som ser det här, och även ministern, tog del av informationen om vad det allmänna uppdraget är. När man bildade Jägareförbundet 1830 gjorde man det bland annat för att staten inte agerade tillräckligt kraftfullt för att rädda de allt magrare klövviltsstammarna. Jägareförbundet bildades alltså för att viltvården inte sköttes tillräckligt väl av staten.

Hundra år senare, 1938, kom det en ny jaktlagstiftning. Då fick Jägareförbundet ett allmänt uppdrag att sköta delar av jakt- och viltvården i Sverige. Som Jägareförbundet skriver behövdes det ingen särskild myndighet, för det fanns redan en organisation med trovärdighet, kunskap och kontakt med jägarkåren. Det allmänna uppdraget, som Jägareförbundet fick för att sköta delar av jakt- och viltvården i landet, klubbades också i riksdagen.

Året därpå, 1939, infördes det statliga jaktkortet, vars medel gick in i Viltvårdsfonden. Dessa medel skulle användas för främjande av jaktvården inom landet. Viltvårdsfonden består av jaktkortsavgifter som betalas in av alla jägare i Sverige och sedan fördelas ut. Det handlar alltså inte,

som man skulle kunna tro, om någon skatt eller något allmänt som betalas av andra, utan det är uteslutande jägarna som betalar in detta.

Precis som Alexandra Anstrell sa: Varför ska man laga något som inte är sönder? Varför har regeringen gjort den här förändringen?

Jo, fru talman, regeringen består ju som sagt av två partier: Miljöpartiet och Socialdemokraterna. I det här fallet har det varit enkelt för Socialdemokraterna att sälja ut jägarna. Den som är intresserad kan till exempel läsa att en riksdagsledamot på sin Facebook kallade det en seger när detta beslut kom. Sedan rasade den miljöpartistiska riksdagsledamoten mot att man inte gått längre.

Jag tycker att det är en relevant fråga: Varför har regeringen tagit det här beslutet? Vad var det jägarna misskötte? Varför misstror man Sveriges viktigaste viltvårdsorganisation Svenska Jägareförbundet – det förbund som bildades för att staten inte skötte sig på 1800-talet?

Jag tycker att detta förtjänar en förklaring. Varför misstror regeringen Sveriges jägarkår? Är det så enkelt att detta var en viktig fråga för Miljöpartiet? Ville man omfördela jägarnas pengar till andra organisationer? Men då måste det ju finnas någon analys i bakgrunden gällande att uppdraget har missköts och att det fanns någonting som ministern och regeringen var missnöjda med.

Då tycker jag att ministern kan titta in i kameran och förklara för Ulf Berg, ordförande för Jägareförbundet Dalarna, vad det är som jägarna har gjort dåligt. Eller är det så enkelt som miljöpartisterna skrev? Är det här en seger för Miljöpartiet?

Anf. 4 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Först och främst vill jag rikta ett tack till Alexandra, som har ställt den här interpellationen, för att vi får en diskussion med den nye landsbygdsministern. Vi har ju tidigare debatterat dessa frågor med de gamla landsbygdsministrarna.

En bred majoritet i Sveriges riksdag har stått bakom det allmänna uppdraget. Om jag inte minns helt fel fick samtliga partiledare uttala sig inför valet om hur viktigt det var att behålla det allmänna uppdraget. Om jag minns rätt var det ingen av partiledarna som sa att man skulle ändra detta.

Ändå fick denna regering så fruktansvärt bråttom, trots att EU inte har krävt detta. Trots att man försöker att skylla på EU, fru talman, genomförde man detta i all hast för att plocka bort det allmänna uppdraget och överföra detta till Naturvårdsverket.

Det hade varit lite mer anständigt av regeringen att återkomma till riksdagen. Det var ingen panik. Man kunde ha diskuterat igenom detta. Det kunde ha funnits andra lösningar, och den lösning vi hade fungerade. Sverige kunde ha stått upp för den här lösningen mot EU om det hade funnits någon diskussion, vilket det inte har gjort enligt de handlingar jag har läst.

Man körde igenom detta i januari och tog snabba beslut om att förändra det allmänna uppdraget, trots en politisk majoritet mot det och trots att samtliga partiledare uttryckte att de tyckte att det var bra som det var.

Sedan kommer nästa fråga, och den kanske ministern kan svara på.

Man höjer jaktkortsavgiften från 300 till 400 kronor. Man tycker alltså att det ska tas in ytterligare lite pengar från landets jägare. De sköter viltvården i landet, ser till att sköta eftersök och ser till att vi har en viltstam

som fungerar. Ändå tycker man att man i detta läge ska gå ut och ta ännu mer pengar från jägarna.

Jag skulle gärna vilja ha ett svar på vad man har tänkt att använda pengarna till när man nu höjer avgiften från 300 till 400 kronor per år. Vad var anledningen till denna höjning, och varför var det så bråttom?

Anf. 5 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag hör att tonen är hög från de moderata riksdagsledamöterna. Någon av dem ägnar sig dessutom åt konspirationsteorier och antyder att det finns andra skäl än de som uppges som svar från regeringen. Det gäller både det som jag själv uppgav för några veckor sedan stående här i talarstolen, fru talman, och de svar som min företrädare har lämnat tidigare.

Man kan naturligtvis stoppa huvudet i sanden och säga att inget har hänt. Vad har hänt sedan 1938? Låt mig vara väldigt tydlig: Vi är nöjda med hur Svenska Jägareförbundet har skött den här uppgiften. Men ledamöterna är mycket väl medvetna om att Sverige sedan början av 2000-talet är medlem i Europeiska unionen. De moderata ledamöterna är också mycket väl medvetna om att EU redan 2016, det vill säga för fem år sedan, startade en så kallad pilot. Det handlade just om hur tilldelningen är, inte i det som är bidrag utan i det som anses vara någon form av motprestation. I det här fallet handlade det om viltvården; vi har redan gått igenom det. Detta skulle då falla under upphandlingsreglerna.

Ledamöterna är mycket väl medvetna om detta. Ledamöterna försöker att slå blå dunster i ögonen på de jägare som är intresserade av att titta på den här debatten. Det är viktigt att fakta är rätt. Ledamöterna är mycket väl medvetna om att anledningen till att EU stängde piloten var att den svenska regeringen svarade att man kommer att genomföra en översyn så att man får en renodling när det gäller det som ska vara bidrag.

Regeringen har aviserat och tagit beslut om ett flerårigt organisationsstöd till Svenska Jägareförbundet. Varför då? Jo, därför att det är en viktig organisation och därför att den sköter uppdraget på bästa sätt.

I de delar som både EU och Regeringskansliets jurister anser faller under upphandlingslagstiftningen har vi inte avvecklat det allmänna uppdraget utan utvecklat det. Jag kommer att återkomma till hur jag menar.

Vår bedömning är att vi om vi inte hade gjort något i stället hade låtit det allmänna uppdraget bli väldigt sårbart och kanske förändrat från Bryssel. Det tror jag inte hade glatt de moderata riksdagsledamöterna. Möjligtvis hade det gett utrymme för ytterligare kritik mot regeringen – det kanske hade glatt de moderata riksdagsledamöterna; det vet inte jag – men det hade inte glatt landets jägare. Det hade definitivt inte heller glatt oss som tror på samverkan, vilket har varit oerhört viktigt när det gäller denna folk rörelse.

Fru talman! Därför genomfördes denna förändring – inte genom att avskaffa det allmänna uppdraget, som påstods här, utan genom att utveckla det.

Vad har det då inneburit? Det är här jag menar att man sprider konspirationsteorier om att det ska gå till allt möjligt.

Fru talman! Hur ser den första tilldelningen ut? Vi kan konstatera att Naturvårdsverket i maj i år, helt i enlighet med de nya reglerna, beslutade om bidrag avseende 2021. Det var 18 organisationer som sökte bidrag,

men endast två organisationer beviljades bidrag. Den ena var Jägarnas Riksförbund; den andra var en jakthundsklubb. Lejonparten – nästan hela summan – gick till Jägarnas Riksförbund. Varför det? Jo, därför att de gör ett väldigt bra jobb.

Därmed menar jag att hela den här diskussionen om avskaffande är felaktig. Verkligheten är fiende till den som påstår att det här är konspirationer för att komma åt jägarna. Det är precis tvärtom – den här förändringen har vi gjort därför att vi tror att vi därmed har säkrat det allmänna uppdraget. Vi tror också att vi på det här sättet även fortsättningsvis kan ha ett mycket gott samarbete med jägarna i vårt land.

Anf. 6 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag vet inte om ministern inte har läst mina frågor tillräckligt noga, men det finns ju inga frågor om att man skulle ha avvecklat det allmänna uppdraget. Jag tror att jag har varit ganska tydlig med att jag har ifrågasatt förändringen av det allmänna uppdraget. Det är viktigt med fakta, som ministern sa – jag håller med.

Fru talman! Jag var intresserad av vad det var som inte funkade, så att regeringen var tvungen att, utan någon bred förankring, ha en så snabb process i denna stora förändring. Jag har lyssnat, läst svaret och lyssnat igen, men jag upplever faktiskt inte att jag får några svar.

Det sker tiotusentals viltolyckor i Sverige varje år. En sammanställning av statistiken för inrapporterade viltolyckor första halvåret i år, alltså 2021, visar att viltolyckorna ökar i stora delar av landet. Dock sker de flesta olyckor på hösten och på vintern, och dit har vi liksom inte hunnit ännu.

Jag vet inte om ministern har varit med om något eftersök efter en trafikolycka vid något tillfälle. Det har jag, och de gör fantastiska insatser. Min pappa var en av dessa fantastiska människor som klev upp i tid och otid för att ta hand om eller söka efter ett skadat djur.

Det spelar alltså ingen roll om det är julafton eller valdag, om det är mitt i familjemiddagen eller frukostkaffet – de här kvinnorna och männen ställer upp jämt. De ställer upp för att minska lidandet för vilda djur som någon av oss människor har kört på.

Jag hjälpte pappa att registrera de viltolyckor som han hjälpte till vid och vet att det inte är någonting som man blir direkt rik på att göra. Det handlar om god jaktetik och hög moral, om människor som ställer upp för att de tror på att det är en bra grej.

Hur i hela friden ska man då få, om jag citerar ministern, ”en folkrörelse där det ideella engagemanget hos markägare och jägare spelar en avgörande roll”? Hur ska man få det att öka genom att säga till dem att de inte gör vad de ska och att man inte längre har förtroende för Sveriges jägare. Det här är i en tid då det mesta av ideellt engagemang, oavsett om det är i ett politiskt parti eller i en förening, minskar.

Fru talman! Jag får inte den här ekvationen att gå ihop. Jag får heller inte ihop ministerns anförande till ett svar på mina frågor.

Jag undrar fortfarande: Vad var det som inte fungerade? Vad var det som funkade så dåligt att man valde att genomföra ett beslut i en så snabb process utan en bred förankring?

Prot. 2021/22:7

21 september

Svar på

interpellationer

I många fall när man är missnöjd med någonting är det viktigt att ge feedback. I så fall hade Jägareförbundet kunnat förbättra det som regeringen inte var nöjd med. Hade inte det varit lämpligt?

Anf. 7 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Låt oss reda ut konspirationsteorin, som den stressade ministern påstår finns. Jag förstår att ministern inte läser Svensk Jakt, men jag rekommenderar honom att göra det. Det är en bra källa till information. Där kan han läsa en intervju med miljöpartister och höra vad de själva säger, så kan ministern antingen ta tillbaka påståendet om konspirationsteorin eller be om ursäkt. Det får han själv välja.

Enligt förra landsbygdsministern, Sven-Erik Bucht, var det Miljöpartiet som drev på i frågan och som i princip ville plocka bort det allmänna uppdraget för Jägareförbundet. Stämmer det? frågar man då Maria Gardfjell. Ja, svarar Maria Gardfjell. ”Nu blir ju hela den här konstruktionen helt annorlunda mot vad den har varit tidigare. Förut har vi ju haft problemet att det just har varit den där kritiken från EU om att det inte har varit i enlighet med lagen om offentlig upphandling och att det också har varit tveksamheter kring ytterligare organisationer som fått pengar. Redovisningen har också varit dålig. Det har inte gått att läsa ut vad pengarna använts till. Det är en mängd olika faktorer som gör att Miljöpartiet landat i det här beslutet, även om vi har en debatt inom partiet med framtida förslag. Vi är glada att förslaget är utvecklat i dialog mellan olika parter och har i allra högsta grad varit involverade i den här lösningen. Det är alltså något som Miljöpartiet står bakom.”

Fru talman! Det är alltså ingen konspirationsteori, utan Miljöpartiet tar åt sig hela äran av förändringen av det allmänna uppdraget. Då är vi tillbaka till vad jag sade i första meningen i den här debatten, nämligen att Socialdemokraterna har sålt ut landsbygden till Miljöpartiet.

Jag upprepar min fråga: Vad var det som ministern och Socialdemokraterna var missnöjda med när det gällde det allmänna uppdraget till Sveriges jägare?

Anf. 8 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Nu blev diskussionen ännu mer intressant med tanke på det som ministern sa här, nämligen att den 12 juli 2016 fick regeringen en EU-pilot. Ändå sitter partiledaren för Socialdemokraterna och statsministern i en intervju före valet 2018 och säger att systemet inte ska ändras. Det allmänna uppdraget skulle alltså vara kvar som det hade varit. Man skulle inte ändra systemet med det allmänna uppdraget. Regeringen har alltså i två år haft möjlighet att titta igenom detta. I två år har man struntat i att göra det. Samtidigt har man i valrörelsen lovat väljarna att göra det, för man förstod väl att detta var en viktig fråga.

Sedan har Miljöpartiet tydligen tryckt på regeringen. Regeringen har då vikt ned sig och gått med på att ändra detta, trots att det finns en bred majoritet i Sveriges riksdag för att inte genomföra detta.

I 83 år har vi haft detta allmänna uppdrag. Statsministern har i en valrörelse ändå lovat att inte ändra detta allmänna uppdrag, trots att han har vetat att vi har en EU-pilot från 2016. Den har man hoppat över i två år och sedan ändrat i januari, två år senare.

Som alla förstår är det inte säkert att de löften som Socialdemokraterna utfäster före ett val blir genomförda under själva mandatperioden, utan man väljer en annan väg.

Jag har fortfarande inte fått svar på varför man har höjt jaktkortsavgiften från 300 till 400 kronor. Hur har man tänkt använda de pengar som jägarna betalar in?

Anf. 9 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det hör till sakens natur, och det kan till och med vara så att jag själv i opposition någon gång har sagt att jag inte får svar på mina frågor. Så är förstås nu inte fallet, men om det gläder ledamöterna lite ytterligare kan jag upprepa vad jag läste upp i interpellationssvaret.

Varför genomfördes utvecklingen av det allmänna uppdraget? Man frågar varför det skedde så snabbt. Jag skulle nog säga att fem år inte är så snabbt. Processen med denna pilot började trots allt redan 2016. Anledningen till att den stängdes den 12 juni 2020 var att EU-kommissionen godtog Sveriges svar att det på regeringens initiativ pågick en översyn av tilldelningen av medel ur Viltvårdsfonden och att den omfattade just gränsdragningen mellan bidrag och vad som måste upphandlas i enlighet med upphandlingsdirektivet. Det var det som var grunden för de frågor som kom från EU-kommissionen.

Hade vi inte gjort detta är risken ganska stor att EU, i det här fallet EU-kommissionen, i stället hade beslutat om hur vi skulle lägga upp det. Det tror jag hade varit sämre för landets jägare och för viltvården. Även om Lars Beckman, och i viss mån också Sten Bergheden, är inne på att det är Miljöpartiet som ligger bakom allt ont här i världen styr inte ett parti som fick 4,5 procent i förra valet hela Europeiska unionen, så inte heller hela regeringen. Det kan jag försäkra Lars Beckman om.

Om Lars Beckman vill hålla på med den typen av politiskt käbbel har han ett helt valår framför sig – gratulerar! Men faktum är att det allmänna uppdraget inte är avskaffat.

Jag delar helt Alexandra Anstrells uppfattning att många av de människor som är med och hjälper till, ofta ideellt, gör en fantastisk insats. Med den förändring vi nu har gjort säkrar det upp att detta kan fortsätta. Varför säger jag det? Jo, därför att till skillnad från ledamöterna tittar jag på verkligheten. Och verkligheten, Lars Beckman, Alexandra Anstrell och Sten Bergheden, är att vid den första tilldelningen är det i princip nästan uteslutande Svenska Jägareförbundet som får resurser. Varför är det så? Jo, därför att de gör ett bra jobb. De sköter detta på ett alldeles utmärkt sätt.

Genom denna utveckling har vi sett till att EU-maskineriet, som ju har till uppgift att följa upp upphandlingsfrågor och annat, inte längre tittar på detta. Och vi har säkrat upp att resurserna går dit.

Sten Bergheden avslutar med frågan: Vad går resurserna till? Jo, jag nämnde det. Svenska Jägareförbundet kommer att få ett flerårigt organisationsbidrag eftersom man har en rikstäckande verksamhet och för att vi tror på ett gott samarbete med denna folkrörelse som dessutom gör en väldigt viktig insats.

Till de jägare som tittar på denna debatt och som har låtit sig skrämmas av åthävor av olika slag säger jag: Det allmänna uppdraget är utvecklat, och vi ser att de svenska jägarna har en mycket viktig roll att spela också i framtiden.

Som sagt, vid den första tilldelningen av resurser som skedde i maj i år fick Sveriges jägare just dessa resurser, och det beror på att de gör ett alldeles utmärkt arbete.

Anf. 10 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Jag håller med ministern om att fem år är väldigt lång tid. Man hade ändå fem år på sig att förankra de här viktiga besluten i de stora organisationer som givetvis har ett intresse av att veta hur det går. Vad hände under dessa fem år? Varför tog regeringen inte tag i dessa frågor under dessa fem år?

Det går inte att bara skylla ifrån sig på EU, som om EU vore någon annan människa som sitter nere i Bryssel. Vi är ju en del av EU och har möjlighet att påverka, och då är det viktigt att ta detta ansvar.

Detta kommer sig av att det 2016 var en medlem i Rovdjursföreningen som klagade till EU-kommissionen på hur det ser ut i Sverige. Kommissionen gjorde då ett pilotärende som skickades till Sverige som svarade att detta skulle ses över. Sedan hände ingenting av vad vi kan veta offentligt. Kommissionen menar senare att frågan är stängd eftersom den är internt svensk och inte påverkar övriga EU-länder.

Fru talman! Ministern spekulerar i vad som kunde ha hänt utan det jättesnabba beslutet. Man kan alltid spekulera, men det är bättre att prata om den verklighet som ministern också åsyftar i sitt anförande. Årets utfall blev enligt min mening rätt och bra, men hur blir det nästa år? Kan ministern garantera att pengarna inte går till jaktmotståndare?

Det är viktigt att ta ansvar för de beslut man tar. Det är också viktigt att förankra dessa beslut. Jag har fortfarande inte fått förklarat varför det plötsligt var så bråttom efter att man hade hållit på med det i fem år.

Anf. 11 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Moderaterna har också haft förmånen att leda regeringar under vårt EU-medlemskap. Ingen av ledamöterna i denna debatt satt i dessa regeringar, men de borde ändå vara väl medvetna om att det pågår en ständig dialog mellan Regeringskansliet, EU-kommissionen och ibland också andra instanser i ärenden som är viktiga för Sverige, så givetvis också i detta ärende.

Anledningen till att EU stängt detta är att man tycker att man har fått tillfredsställande svar om att den svenska regeringen ska se över detta, inte i akt och mening att avskaffa allmänna uppdraget, som är alldeles för värdefullt och bidrar med stora värden till vårt land, utan för att regeringen förstår problematiken och är beredd att utveckla detta.

Det är precis detta som pågår. Det sker dock inte omedelbart, utan processen har pågått under fem års tid, vilket är helt i enlighet med de lagar och förordningar som gäller.

Skulle allmänna uppdraget däremot avskaffas, vilket ibland påståtts i debatten, hade det varit en helt annan sak. Men så är inte fallet, utan det handlar om en utveckling. Det är bra att de moderata ledamöterna nu också erkänner det.

Alexandra Anstrell säger att det ser bra ut nu men att ingen kan veta hur det ser ut nästa år. Men dessa resurser ska användas för viltvård, och viltvård definieras i jaktlagens 4 §: ”Viltet skall vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt

förekommer naturligt i landet, och främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt.”

Det är dessa resurserna som ska gå till, och de får inte användas till något annat än viltvård, Alexandra Anstrell.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:7

21 september

Svar på
interpellationer

§ 6 Svar på interpellationerna 2020/21:809, 901 och 905 om vargangelgrepp

Anf. 12 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat tidigare landsbygdsministern när hon avser att agera för att Sverige ska följa riksdagens beslut om att vi ska ha en vargstam på 170–270 vargar, om hon har för avsikt att komma till riksdagen med förslag om ett annat antal Sverige ska ha i sin vargstam, vilka åtgärder statsrådet vidtar för att en för stor vargstam inte ska hindra att Sveriges livsmedelsproduktion ökar och hur statsrådet avser att agera för att människor som bor nära vargen ska kunna känna sig trygga. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Sten Bergheden har frågat mig om jag anser att vargen är viktigare för landsbygden än djurproduktionen, jobben och den biologiska mångfalden och om jag tänker vidta åtgärder för att säkra djurproduktionen och den biologiska mångfalden.

Alexandra Anstrell har även frågat mig om jag anser att det är rimligt att en djurhållare ska behöva stängla in vattenlinjen i alla beteshagar för att slippa undan rovdjursangrepp och om jag avser att vidta åtgärder för att trygga skärgårdsborna i Stockholms län mot simmande vargar som i sin tur kan gå till angrepp. Vidare har Alexandra Anstrell frågat om jag avser att vidta någon åtgärd som möjliggör en instängsling med strömförande rovdjursavvisande stängsel av hela Stockholms skärgård och hur jag avser att stödja djurhållare i Stockholms skärgård för att dessa ska kunna öka livsmedelsförsörjningen.

Jag besvarar samtliga interpellationer samtidigt.

Fru talman! Det övergripande och långsiktiga målet för Sveriges rovdjurspolitik är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt EU:s art- och habitatdirektiv samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Rovdjursförvaltningen ska vara förenlig med våra EU-rättsliga åtaganden och övriga nationella mål.

Riksdagens godkännande av rovdjurspropositionen (prop. 2012/13:191) innebär att riksdagen beslutade om flera mål för vargstammen i Sverige. Ett av målen avser referensvärdet för gynnsam bevarandestatus hos den svenska vargpopulationen, det vill säga det antal vargar som kan anses tillräckligt för att den svenska vargpopulationen ska kunna anses ha en gynnsam bevarandestatus. Riksdagen beslutade att referensvärdet skulle vara någonstans mellan 170 och 270 individer.

Enligt propositionen skulle Naturvårdsverket efter riksdagens behandling bedöma vilket det exakta referensvärdet för varg skulle vara inom det av riksdagen godkända föreslagna intervallet och rapportera värdet till EU-kommissionen enligt just art- och habitatdirektivet.

Riksdagsbeslutet handlade om den rapportering av rovdjur som Sverige gjorde 2013. Enligt EU-kommissionens riktlinjer kan det rapporterade referensvärdet inte vara ett intervall utan måste vara ett exakt värde.

Naturvårdsverket rapporterade 2013 att referensvärdet för vargpopulationen i Sverige skulle vara 270. Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus är ett värde som inte får underskridas, alltså helt enkelt ett golv för vargstammen.

Enligt EU-kommissionens riktlinjer ska ett referensvärde för gynnsam bevarandestatus tas fram från en sårbarhetsanalys. Det handlar om att hitta en nivå på stammen där den inte löper risk att utrotas. Den sårbarhetsanalys som låg till grund för referensvärdet kritiserades för att inte beakta de genetiska aspekterna, vilket är ett krav i EU-kommissionens riktlinjer.

Regeringen gav därför under 2015 Naturvårdsverket i uppdrag att utifrån ett brett vetenskapligt underlag uppdatera analysen och med den nya analysen som grund utreda vad som krävs för att populationen ska anses ha gynnsam bevarandestatus.

Analysen visade att det med hänsyn till populationens inavelsgrad behövs minst 300 vargar i Sverige och att minst en invandrad varg från Finland eller Ryssland behöver reproducera sig med en skandinavisk varg varje femårsperiod för att populationen ska ha gynnsam bevarandestatus.

Medlemsländerna rapporterar situationen för arternas bevarandestatus till EU-kommissionen vart sjätte år. Mellan rapporterna behöver länderna uppdatera hur utvecklingen ser ut. Senast Sverige rapporterade, år 2019, angavs att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för varg bedömdes vara 300 vargar. Jag uppfattar att Naturvårdsverkets bedömning av referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för vargen i Sverige nu vilar på den vetenskapliga grund som EU-kommissionens riktlinjer kräver av medlemsländerna.

Viltskadecenter har sammanställt och utvärderat hur närgångna vargar bör hanteras. Vilka åtgärder som ska sättas in i ett visst område beror på vilka problemsituationer som har uppstått och bedömningen av hur dessa sannolikt kommer att utvecklas. Staten ger bidrag till förebyggande åtgärder, till exempel rovdjursavvisande stängsel, eller ersättning för skador orsakade av rovdjur. Möjlighet finns även att bevilja skydds jakt efter bedömning av den länsstyrelse dit en ansökan om skydds jakt inkommit.

Härutöver får länsstyrelserna möjlighet att besluta om licensjakt efter varg när upprätthållandet av vargens gynnsamma bevarandestatus inte försvåras. Länsstyrelserna i mellersta Sverige fattade beslut om licensjakt under jaktåret 2020/21, och jakten riktades så att fler vargar fick fällas i län där koncentrationen av vargstammen var tätast.

Jag bedömer att dessa åtgärder bidrar till ökad trygghet samtidigt som biologiskt värdefulla betesmarker kan hållas öppna med betande djur och att livsmedelsproduktionen inte påverkas.

Det ska vara möjligt för människor att leva, bo och verka i sina gröna näringar på landsbygden. Regeringen arbetar kontinuerligt med åtgärder för att uppfylla riksdagens mål om rovdjurspolitiken, livsmedelsstrategin

och skyddet av den biologiska mångfalden samt våra EU-rättsliga åtaganden på detta område.

Prot. 2021/22:7
21 september

Svar på
interpellationer

Anf. 13 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Ministern säger avslutningsvis i sitt svar till mig och kollegan Sten Bergheden att ministern bedömer att de åtgärder som görs i dag bidrar till en ökad trygghet samtidigt som biologiskt värdefulla betesmarker kan hållas öppna med betande djur och att livsmedelsproduktionen inte påverkas.

Jag vet inte om man får säga i riksdagen att något är tondövt, fru talman, men nu gör jag det i alla fall: Man skulle kunna uppfatta regeringens rovdjurspolitik som det.

Jag undrar om regeringen ens bryr sig om våra utsatta djurägare. Jag pratar om dem som försöker se till att vi har sjyst kött på våra tallrikar, dem som ser till att vi har öppna landskap. Det är de som måste oroa sig för sina djur om nätterna. Det är de som efter ett eventuellt rovdjursangrepp måste gå ut i hagen och söka efter sina skadade djur och avliva ett får som har ett väsande blodigt hål i strupen men ännu inte avlidit. Det är deras kompisar. Det är de som måste sköta all exercis kring angreppet, både praktiskt och byråkratiskt.

Samma människor och kanske fler i området upplever en enorm otrygghet och vill ansöka om skyddsjakt hos länsstyrelsen. Länsstyrelsen tar emot ansökan, och vips är det en offentlig handling som i sig innebär en enorm säkerhetsrisk för den utsatte. Djurrättsterroristerna är inte att leka med – det vet jag av egen erfarenhet.

Fru talman! Från alla håll är dessa djurhållare utsatta. Hur de än gör blir det svårt. Det blir till slut svårt att hitta motivation att fortsätta att ha djur.

Jag menar att livsmedelsproduktionen påverkas i Sverige. Svensk lammnäring är småskalig. Den har i dag i snitt 33 tackor utspridda på cirka 8 000 gårdar, och det minskar. Många är rädda för rovdjursangrepp och vill helt enkelt inte utsätta sina djur, sig själva och sin familj för ett sådant trauma. Många ser inte lönsamheten då omkostnaderna med stängsling med mera är alltför stora. Visst, man får 50 kronor per meter i bidrag till rovdjursavvisande stängsel, men i ärlighetens namn räcker det inte långt.

Ministern hänvisar i sitt svar till den proposition från 2012 som heter *En hållbar rovdjurspolitik*. I propositionens underlag finns information om att 40 procent av det lammkött vi äter är producerat i Sverige. Nu nio år senare är siffran nere på 29 procent. Visst påverkas livsmedelsproduktionen, och vad gör regeringen åt det? Ingenting, för regeringen verkar vara nöjd med vad den gör.

Vad säger då regeringen och ministern till dem som fick 30 får rivna på gränsen mellan Stockholm och Sörmland förra lördagen? Det var troligen samma varg eller någon från dess familj som rev får mellan Nykvarn och Gnesta en vecka dessförinnan. Den simmade ut till en ö och kalasade på får.

Vad säger ministern till den fårägare som helt enkelt inte vågar ansöka om skyddsjakt då man är rädd för att utsätta sig själv och sin familj för hat och hot? Är det försvarbart? Jag undrar hur detta rimmar med att vi ska ha en rovdjurspolitik och förvaltning där tamdjurshållning inte påtagligt

Anf. 14 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag vet inte för vilken gång i ordningen som jag hör samma svar från regeringen. Det har varit ungefär samma svar under fem sex års tid när det gäller vargstammen här i Sverige. Under tiden har vargstammen vuxit. Vi är i dag uppe i 400–450 vargar som härjar, tar hundar och tamboskap och skrämmer och oroar människor på landsbygden.

Men regeringen lämnar samma svar. Man har inte tänkt göra något åt detta. Man tänker heller inte följa det beslut som riksdagen tog 2013 om 170–270 vargar. Samma svar från regeringen får vi. I dag har vi nästan 450 vargar, alltså nästan dubbelt så många som riksdagen tog beslut om. Naturvårdsverkets egen beräkning är att vi behöver ha 300 vargar, men regeringen har släppt i väg antalet vargar upp till 400–450. På vilka grunder då? Inga, naturligtvis, utan även här är det Miljöpartiet som talar om för regeringen vad man ska tycka och tänka.

Lite allmän information om vargen, fru talman: Många tror att vargen är utrotningshotad. Det finns cirka 200 000 vargar i världen – i hela Nordamerika, hela Asien och Europa – och man jagar varg i Europa. Man håller inte på och daltar med vargen på samma sätt som Sverige gör, utan man ser till att hålla den skygg och borta från civilisationen. Det är detta vi måste göra här i Sverige också, så att vi får stopp på angreppen på tamboskap och den oro som sprider sig på landsbygden.

Det finns historiska exempel på att vargar inte bara tar tamboskap och djur utan faktiskt ger sig på människor. Detta är ett djur som man har hållit ifrån civilisationen och sett till att den håller sig på en nivå som är rimlig.

Vi har en vargstam tillsammans med Norge och delvis också med Finland. Danmark däremot ser till att hålla vargen borta från landet. Ingen klandrar dem för det, utan de har rätt att hålla vargen borta från Danmark. Men i Sverige håller vi på och föder upp vargar, på bekostnad av tamboskap, hundar och livet på landsbygden.

Men nu är det faktiskt så, fru talman, att det inte är Naturvårdsverket som bestämmer hur många vargar vi ska ha i landet, utan det är Sveriges riksdag. Riksdagen tog ett beslut 2013 om 170–270 vargar. Referensvärdet skulle vara inom det intervallet, och detta syns tydligt i beslutet. Det skulle alltså inte vara 300. Det skulle heller självfallet inte vara 450 vargar, utan just 170–270 vargar. Regeringen har inte brytt sig om att följa upp detta, utan man har lämnat över ansvaret till Naturvårdsverket och självfallet till Miljöpartiet, som styr denna fråga.

Min fråga till ministern är: När tog riksdagen beslut om att höja antalet vargar från 170–270 till 300 och i dag 450 vargar? När tillät riksdagen att vargföryngring får ske i renskötselområdet? Det står tydligt i propositionen att vi inte ska ha någon vargföryngring i det området, men det har regeringen tillåtit, vilket har skapat bekymmer för många renskötare. Det finns inga sådana riksdagsbeslut. Regeringens vargpolitik har nämligen ingen förankring här i riksdagen.

Anf. 15 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar för en väldigt viktig interpellation. Det är precis som Sten Bergheden säger, att den här debatten har pågått ett antal år – sedan 2014, skulle jag vilja påstå. Socialdemokraterna har nämligen systematiskt sålt bort landsbygden till det andra regeringspartiet. Det må gälla flygskatt, det må gälla den som tankar sin dieselbil i Valbo, som jag gjorde i morse – 18 kronor per liter – det må gälla nedsläckta gatubelysningar, som Hela Hälsingland skrev om, potthålen i vägarna eller den ofarbara vägen i Ockelbo.

Fru talman! Man kan alltså inte föra en politik mot befolkningen, som den här regeringen gör. Om man är en barnfamilj i Lingbo tycker jag att man ska kunna släppa ut sina barn på gården. Om man är fårbonde i Vallsta ska man kunna vara fårbonde i Vallsta och inte mata varg. Och, för den delen, om man har en jaktkamrat och går ut i skogen och jagar ska man kunna släppa loss jaktkameran. Eller om man är småföretagare och har anställda som är ute i skogen och rör sig är det en arbetsmiljöfråga för arbetsgivaren, och naturligtvis för medarbetarna, att det finns för mycket rovdjur.

Fru talman! Denna verklighet är en blind fläck för ministern och regeringen, utom i det fall som det kommer en varg till Stockholm. Då skjuts den innan man hinner säga killevippen, med all rätt, av psykosociala skäl. Kommer det en varg till Nacka och rör sig bland barn ska den självklart skjutas. Men barn är lika mycket värda i Lingbo, som ligger utanför Ockelbo om ministern vill veta det.

När barnfamiljerna uttrycker sin frustration i Arbetarbladet gör de det med all rätt. Jag har förstått att ministern inte läser Svensk Jakt och jakttidningar, och kanske inte SVT Nyheter i Gävleborg heller. Men om han hade gjort det är rubriken just: Rekordmånga vargar i Gävleborg.

SVT Nyheter i Gävleborg skriver om vad länsstyrelsen säger om vargarna i Gävleborg: Har inte möjlighet att glesa ut vargstammen.

Vargpopulationen har ökat avsevärt under 2000-talet, från ett par enskilda vargrevir 2004 till ett tjugotal år 2020. Vi hade kunnat ta bort fler vargar i länet för att uppnå våra regionala mål, men stammen måste klara det nationellt. Politiskt vill man att stammen ska spridas ut så att det blir glesare. Men så länge den inte sprider sig har vi inte möjlighet att glesa ut den. Detta säger handläggaren på Länsstyrelsen Gävleborg.

Fru talman! Bara i Gävleborg finns det alltså över 120 vargar. I lilla Gävleborg finns det 120 vargar. Tänk nu, fru talman, om riksdagens beslut hade följts med 170–270 vargar, precis som Sten Bergheden sa. Låt oss leka med tanken att Miljöpartiet hade instruerat myndigheterna om 170 vargar i stället för 400 vargar. Då hade vi kanske haft ett tjugotal vargar i Gävleborg. Det hade inte varit något problem. Det hade skapat den förståelse hos befolkningen som man måste ha. Men nu, fru talman, är det en ohållbar situation för barnfamiljen i Lingbo, för fårbonden i Vallsta, för lantbrukaren i Kilafors eller för den som går ut med sin jaktkamrat.

Jag skulle gärna vilja veta, ministern, om det inte vore rimligt att ha ett rimligt rovdjurstryck i Gävleborg och i Sverige.

Anf. 16 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Detta är en viktig debatt. Ministern framhäver att vi ska bevara arter. Men vi pratar inte om att utrota någon art. Vi pratar om att

sätta människors trygghet i första rummet. En art ska inte inskränka på människors frihet och trygghet.

Vad blir konsekvenserna när trygghetsfrågor inte tas på allvar av politiker? Det är en viktig fråga att ställa.

Fru talman! Jag tycker att ministern ska lyssna på föräldrar som inte törs släppa ut sina barn på gården för att deras mark korsas av flera vargrevir. Jag tycker att man ska titta på de sönderslitna lantbruksdjuren och tamdjuren. Förskolor som inte törs låta barnen vara ute och leka tycker jag att ministern ska besöka. Man ska också lyssna på de företag som har tvingats lägga ned sina verksamheter på grund av vargangrepp.

Fru talman! Man borde verkligen komma till Värmland och lyssna på alla dessa målgrupper eftersom Värmland är ett av de vargtätaste länen i Sverige. Där sker det vargangrepp kontinuerligt, och där har vi företag som lägger ned sina verksamheter på grund av att det förs en oansvarig politik när det gäller rovdjuren.

Fru talman! Vi pratar om gynnsam bevarandestatus, att vi ska 170–270 individer för att uppnå minsta livskraftiga population. Vi moderater anser att riksdagsbeslut från 2013 ska ligga till grund för Sveriges förvaltning av vargen. Under nu rådande omständigheter med en mer förtätad vargpopulation i landet borde referensvärdet ligga i det nedre spannet om 170 individer jämfört med var det ligger i dag.

Sedan kan vi också prata om Naturvårdsverket som inte ska ha fri tolkningsrätt från regeringen, förbi Sveriges riksdag och regering. Naturvårdsverket ska inte bortse från direktivets faktiska text. Man ska inte tolka rekommendationerna som bindande eller använda dem som juridiska styrdokument.

Vi kan för en stund lägga bort MVP, minsta livskraftiga population, eller GYBS, gynnsam bevarandestatus, och enbart prata om människors trygghet. Det är den som ska stå i främsta rummet i denna evighetslånga vargdebatt.

Här har ministern, fru talman, missat hela poängen. När man lyssnar på ministrarnas svar nämner han inte dessa ord – människors trygghet – en enda gång. Det säger en del om vilken prioritering som regeringen har. Jag tycker att det blir riktigt respektlöst att sätta vargens frihet framför barns rättigheter, så att de inte ska känna sig trygga att leka ute, framför företagande på landsbygden och framför de människor som har vargen intill husknuten. Det är respektlös politik, fru talman, och det är det som vi måste prata om i dag.

Jag vill därför ställa en fråga till ministern. Hur ska han skapa denna trygghet för de målgrupper som jag har räknat upp?

Anf. 17 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det var en rad frågor. Jag ska försöka beta av dem under mina fyra minuter.

Jag ska börja med den första frågan från Alexandra Anstrell, nämligen den svenska landsbygden och dess möjligheter att utvecklas. Jag ska utan tvekan säga att under den innevarande regeringens tid har det satsats mer än det någonsin gjordes under den tid då landets regering leddes av moderater. Då var mycket av diskussionen fokuserad kring att man bara såg storstäderna.

28 ½ miljard aviserar vi i den budget som nu har lagts fram i riksdagen för jordbrukssatsningar och landsbygdssatsningar. Det handlar om alltifrån att öka den svenska livsmedelsproduktionen till att se till att det finns en fungerande infrastruktur, såväl vägar som bredband och annat som är nödvändigt. Man måste se till att det finns mackar så att det finns drivmedel att tanka. Man måste se till att lanthandlar fungerar. Detta är naturligtvis grundläggande förutsättningar för att vi ska ha en levande och livskraftig konkurrenskraft i både jordbruk och landsbygd.

Fru talman! Lägg därtill att detta dessutom sker i en tid när vi ser en återindustrialisering i delar av landet som tidigare, årtionde efter årtionde, såg jobben försvinna och därmed också människorna. Jag tror att det finns all anledning att med rätta insatser tro på den svenska landsbygden och att tro på det svenska jordbruket, och det gör jag verkligen.

Fru talman! Sedan kom det en fråga om människors trygghet. Jag har alltid försökt att ha en respekt för politiska motståndare, även när vi har haft olika uppfattningar. Jag tycker att det är en väldigt viktig del av vår demokrati att man diskuterar och debatterar med olika ingångar. Men jag har aldrig ifrågasatt Moderaternas syften eller intentioner. Jag har alltid trott att ni tror på det som ni gör. Att stå här och säga att vi, bara för att vi kan ha olika uppfattningar i någon fråga, inte ser till människors trygghet är inte korrekt. Människors trygghet kommer alltid först. Det gör det för Moderaterna, och det gör det för Socialdemokraterna. Och hör och häpna, jag tror att det gör det för alla andra partier också. Som alltid när det gäller olika mål och värden måste man försöka hitta en balans.

I det här fallet är det precis som ledamöterna säger; riksdagen har tagit beslut. De besluten kommer dessutom utifrån en EU-lagstiftning, art- och habitatdirektivet. Där gäller inte bara siffror och intervaller, som ledamöterna talar om, utan det ska också vila på vetenskaplig grund. Det är grunden för dessa 300 som vi diskuterar. Jag tror att ledamöterna är väl medvetna om detta. Det här handlar snarare om att återigen försöka ta partipolitiska poäng genom att peka på att det skulle ligga något konstigt bakom detta. Det gör det inte.

Innebär det här att allting är frid och fröjd? Nej, det är det förstås inte. Precis som ledamöterna säger har det skett en ökning av varg. Det är mot den bakgrunden vi ser förändringar av regelverk när det gäller både hur vi ersätter för förebyggande åtgärder, till exempel rovdjursavvisande stängsel, och för skador på grund av rovdjur. Regeringen har tagit bort den tidigare maxgränsen på 80 procent så att man i dag får 100 procent av kostnaderna täckta, just därför att det är – jag förstår verkligen det – en frustration när man drabbas av detta.

På samma sätt sker också en licensjakt. Den senaste vintern var det 24 vargar, om jag inte är helt fel ute, och Länsstyrelsen Gävleborg beslutade om ytterligare 4 vargar som fick fällas. Under hösten kommer det naturligtvis också, efter den senaste uppräkningsen, att komma beslut om licensjakt. Det är ett arbete som pågår.

Jag tror inte att vi någon gång kommer att komma i ett läge där vi kan säga: ”Nu har vi hittat precis rätt balans.” Saker och ting förändras, inte minst, skulle jag säga, har den svenska landsbygden de kommande åren en ypperlig möjlighet att komma igen.

Anf. 18 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Ministern hänvisar i sitt svar till att Naturvårdsverket enligt propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* från 2012 i stort sett skulle få fritt fram när det gäller att sätta minimiantalet för vargar i Sverige. Jag var inte med 2012, men ministern har ju varit med länge. Men jag har läst på i propositionen. Riksdagen beslutade om ett intervall på 170–270 vargar, och Naturvårdsverket fick i uppdrag att återkomma med en specifik siffra däremellan, eftersom det hävdades att EU ville ha en specifik siffra och inte ett intervall. Det står i propositionen: Efter riksdagens behandling av frågan kommer Naturvårdsverket enligt vad regeringen uppger att få i uppdrag att göra en bedömning av var referensvärdet ligger inom det föreslagna intervallet.

Jag hävdar att Naturvårdsverket kanske inte riktigt följde sitt uppdrag när de lade sig på maxantalet, 270. Det är inte någonstans mellan 170 och 270 – men, men. Om det ska bli rätt mot slutet måste det vara rätt från början, tänker jag. Det var det inte riktigt här.

I propositionen stod det även: ”Naturvårdsverket bör även fortsättningsvis arbeta med den genetiska förstärkningen, i första hand med att underlätta för naturligt invandrade vargar att förflytta sig till den vargpopulation som finns i Mellansverige.” Det stod inget mer. De fick alltså inte i uppdrag av regeringen eller riksdagen i det här fallet att köra sitt eget race.

Det kan dock uppfattas som att Naturvårdsverket fick fritt fram av regeringen när regeringen 2015 gav myndigheten i uppdrag att utifrån ett brett vetenskapligt underlag uppdatera analysen och med den analysen som grund utreda vad som krävs för att populationen ska ha gynnsam bevarandestatus. Men även här säger man alltså att analysen ska uppdateras, inte riksdagsbeslutet. Det kan ju bara riksdagen göra.

Fru talman! Det känns som att regeringen försöker skylla ifrån sig på dels en nio år gammal proposition, dels EU. Men i själva verket är det regeringen som inte ser till att riksdagsbeslut följs och inte heller verkar ha för avsikt att lyfta upp frågan demokratiskt. Det är märkligt.

Det är också märkligt att ministern står här i kammaren och säger att åtgärderna som vidtas i dag bidrar till ökad trygghet när det från många håll vittnas om motsatsen. Marléne Lund Kopparklint berättade om föräldrar som inte vågar skicka ut sina barn för att leka och om förskolor där man inte vågar vara ute och leka. Vi kan inte ha det på det sättet.

Visste ni förresten att vargen är en bra simmare? Den springer också mycket snabbt och effektivt. Under en natt kan den utan problem tillryggalägga 70 kilometer. Eftersom vargen är så rörlig kan den leva i ett ganska stort område.

Ett sätt att skydda sig mot varg är att använda de rovdjursavvisande stängslen. I Belgien var det för någon vecka sedan ett vargangrepp mot två hästar som togs ihjäl. Ska vi stängsla in alla våra djur med rovdjursavvisande stängsel, som består av fyra trådar och är 1,10 meter högt, överallt? Är det ett sådant landskap vi vill ha?

Under augusti månad har en varg härjat i Sjudareviret och attackerat och dödat ganska många får. Länsstyrelsen uppmanar nu djurägare som har ägor mot vattnet att säkra sina hagar mot vattenlinjen. Främjar det allmansrätten i Sverige? Ska vi ha ett sådant landskap? I Haninge, där jag bor, består 75 procent av kommunen av vatten.

Fru talman! Jag får inte svar på mina frågor om stängsling vid vattenlinjen. Avser ministern att vidta någon åtgärd som möjliggör instängsling med strömförande rovdjursavvisande stängsel av hela Stockholms skärgård?

Anf. 19 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Jag förstår varför ministern hellre vill tala om något annat på landsbygden. Det är självklart. Men i dag ska vi diskutera vargen och dess betydelse och icke betydelse för landsbygden. Annars kan vi prata om naturreservat, äganderätt, strandskydd, bensinskatter och ökat antal vargar på landsbygden. Det här är ett problem, och den här regeringen tänker inte lösa det.

Fru talman! Jag kan berätta om en lantbrukare nere i Ulricehamn. Man vaknar på nätterna av att varg tar djur strax utanför huset. Det är djur som skriker och kämpar, en dödskamp, som dödas av varg utanför huset. I den miljön ska människor kämpa med att föda upp sina tamdjur och producera mat. Barnen hör vargar yla bakom ladugården. Samtidigt har familjen en regering i Stockholm som fullständigt inte bara struntar i livsmedelsstrategin, i att öka matproduktionen, utan i stället gynnar en större vargpopulation på landsbygden. Man vågar inte ha sina djur ute, får ligga vakna om nätterna, är rädda för sina barns, hundars och andra tamdjurs skull.

I dessa områden finns mycket tamboskap. Man producerar mycket mjölk och kött och håller landskapet öppet genom att djuren betar hagar och ängar. Det är många beteshagar, och många mindre beteshagar eftersom luckor i skogsområden behöver betas. Lantbrukarna har krav på sig att hålla betena öppna och se till att de sköts. Samtidigt låter regeringen vargstammen öka och gör det fullständigt omöjligt att uppfylla de kraven.

Djur blir skrämda ut ur hagar. Dräktiga tackor kastar sina foster. Får har svårt att bli dräktiga igen efter en vargattack. Hundar dödas. Stängsel rivs ned. Och underhåll av stängsel måste ske dagligen. En lantbrukare i Skaraborg har en till två mil stängsel att gå runt. Jag funderar på om länsstyrelsen, som ändå är ute och kontrollerar sina vargar så ofta, kunde ta på sig uppgiften att också kolla stängslen som alla lantbrukare måste sätta upp runt om i Sverige.

Man överväger nu att sluta med djurproduktionen. Hagar och betesmarker kommer att växa igen. Den biologiska mångfalden är viktig i andra sammanhang och i alla reservat som den här regeringen skapar, men i de här delarna är det inte särskilt noga om det växer igen. Men i reservat, som kan tas från vanliga skogsägare, är det en helt annan sak. Den biologiska mångfalden går förlorad, bara för att S-regeringen tycker att varg är viktigare än landsbygden, djuren och lantbrukarnas verksamheter.

Självförsörjningen på lamm är i detta land 30 procent. Vi importerar alltså mängder av mat som vi skulle kunna producera i landet. Samtidigt har vi en livsmedelsstrategi som säger att vi ska öka djurproduktionen. Men i det här landet ökar inte djurproduktionen, utan vi ökar vargproduktionen. Det är helt unikt i Europa. Så jobbar man inte på något annat ställe. Det är bara den här miljöpartistiskt styrda regeringen som sitter på det mandatet.

Fru talman! Landsbygden och djurproduktionen i områden med varg är hotad. Den biologiska mångfalden är hotad. Ska djur tvingas stå inne på grund av vargagreppen, samtidigt som man har krav på sig att släppa ut

sina djur på bete? Ska betesmarker växa igen? Vad är rimligt? Hur mycket ska en lantbrukare gå runt sina marker varje dag för att kolla över sina stängsel så att inte vargen kommer in? Och vem är ansvarig när stängslet ändå är nedrivet och djuren är skadade? Är det djurägaren, eller är det staten som faktiskt har ökat produktionen av varg mer än riksdagen har tagit beslut om?

Ministern! Jag ser fram emot svaren på de frågorna.

Anf. 20 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Det går helt enkelt inte att på den korta tid som är kvar ta alla exempel från Gävleborg, men jag tar ett. Tidningen skriver att länsstyrelsen i Gävleborgs län har avslagit två ansökningar om skydds jakt på varg i Lingbo med omnejd trots att myndigheten säger sig förstå och respektera den oro som vargen orsakar för byns invånare.

Det sista var nästan ordagrant med det som ministern nyss sa här, nämligen att han förstår oron. Men vad hjälper det, fru talman? Vad hjälper det att ministern förstår barnfamiljens oro i Lingbo, om han inte fattar de beslut och ger de instruktioner till sina myndigheter som är nödvändiga för att rovdjurstrycket ska minska i Gävleborg.

Jag tror att även ministern förstår att det är helt orimligt att ha 120–140 vargar i Gävleborg. Det är helt orimligt att *ett* län i Sverige ska ha en sådan stor andel av rovdjuren.

Så här blir det, fru talman, när man låter Miljöpartiet sköta landsbygdspolitiken och rovdjurspolitiken. Den som den senaste månaden har fått en elräkning kan fundera på varför den är så dyr. Den som är orolig över klimatet kan fundera på varför Karlshamns oljekraftverk producerar el. Den som åkte och tankade i morse och betalade 18 kronor per liter för dieseln kan naturligtvis skänka en tanke till ministern, Miljöpartiet och regeringen. Och den som drabbas av rovdjurstrycket i Gävleborg eller i andra delar av Sverige kan lugnt konstatera att vi har en regering som inte ser hela Sverige.

Det är regeringen som har hela makten. Regeringen kan styra frågan. Men det gör den inte. Jag vill ändå fråga ministern vad han kommer att göra för att minska rovdjurstrycket i Sverige och Gävleborg.

Anf. 21 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Frågan är vad det får för konsekvenser när regeringen skickar signalen att den inte tänker göra någonting i den miljökatastrof som närmar sig. I stället vrider regeringen på kranen och släpper ut lite mer – eller ganska mycket mer.

Fru talman! Jag undrar om ministern verkligen har stannat upp och funderat över varför alla dessa frågor hela tiden kommer från riksdagsledamöter så att det blir debatter i kammaren. Jag är hyfsat säker på att det beror på att ett stort antal människor känner en enorm otrygghet med att ha vargen runt husknuten.

Det är nu viktigt att regeringen slutar upp med allt detta och inrättar den viltmyndighet som riksdagen har gjort ett tillkännagivande om. Det är viktigt ur flera aspekter, inte minst ur ett trygghetsperspektiv, så att vi en gång för alla får ordning och reda i frågan.

Jag tycker att ministern ska åka till Värmland och höra med människor om de anser att regeringens politik sätter människors trygghet i främsta

rummet. Jag kan personligen åta mig att guida ministern om det skulle finnas intresse för detta.

Fru talman! Utvecklingen visar att regeringen inte tar hänsyn till vare sig riksdagsbeslut om en viltmyndighet eller de människor som bor och verkar i närvaro av varg runt husknuten. Såväl varg som övriga rovdjur behöver anpassas till landsbygden och inte tvärtom.

Jag tycker att det är oerhört tråkigt med en politik som så flagrant bortser från dem som tvingas leva med effekterna av den. Detta är en politik för Södermalmsstockholm, inte för Grums i Värmland.

Anf. 22 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Låt mig först tacka för inbjudan till Värmland. Jag kan försäkra Marléne Lund Kopparklint att jag har varit i Värmland ett antal gånger, och jag kommer säkert att besöka detta vackra och fina län i vårt land också i framtiden. Jag har naturligtvis resonerat om frågor som denna när jag har varit där.

Jag kan försäkra Lars Beckman att denna debatt inte började 2014. I så fall höll nog Lars Beckman både för ögon och öron dessförinnan för att vi hade en moderatledd regering. Såväl i denna kammare som i hela vårt land – jag var själv riksdagsledamot för Västerbotten på den tiden – pågick diskussionen. Varför? Jo, för att den naturligtvis berör någonting djupt inom oss, som handlar om rovdjuren och om trygghet, som vi talat om. Och det handlar om olika mål och värden som ibland står mot varandra.

De här fyra moderata riksdagsledamöterna, som nu är i opposition, försöker slå blå dunster i ögonen på folk och säger att det hela är enkelt, att det är digitalt och handlar om ett eller noll – eller som Lars Beckman uttryckte det: Regeringen har hela makten. Jag är nu inne på mitt nionde år som statsråd i olika regeringar och kan konstatera att vi trots allt lever i en demokrati. Dessutom är vi medlemmar i Europeiska unionen. Det innebär att vi lever med regelverk och lagar som vi har att förhålla oss till.

Jag kan också i all ödmjukhet säga till ledamöterna att ibland står olika mål mot varandra, och då måste man hitta en balans som innebär att man kan försöka uppnå de olika målen.

Låt mig ta ett exempel som också förekommer i frågorna jag fått. Det övergripandet målet i vår livsmedelsstrategi är att ha en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar. Samtidigt ska relevanta nationella miljömål nås. Jag tror inte att ledamöterna i grund och botten egentligen tror att vi ska strunta i vissa saker och bara köra på en sak. Det som gör vårt land så fint är att vi med hänsyn till olika värden försöker hitta en väg framåt.

Så ligger det också till här. Det är mot denna bakgrund som skyddsjakt och licensjakt sker.

Frågan om Naturvårdsverket återkommer. Jag har svarat på den. Förutom de beslut som vi tar i regering och riksdag handlar det också om våra förpliktelser i Europeiska unionen, och den gynnsamma bevarandestatusen som vi talar om måste baseras på vetenskaplig grund.

Fru talman! När det gäller de skador som ändå sker finns det möjligheter för den enskilde att få bidrag till förebyggande åtgärder. Alexandra Anstrell frågade om inhägnader. Det finns möjlighet att få stöd för det när det finns risk för rovdjur och rovdjursskador. Vi har i år dessutom höjt

taket på den tidigare maxgränsen, som var 80 procent, till 100 procent av kostnaderna när skador sker som orsakats av rovdjur.

Fru talman! Detta är inga enkla frågor. Det är jag den förste att skriva under på. Å ena sidan har vi ett väldigt starkt intresse av biologisk mångfald med allt vad det innebär. Vi är dessutom medlemmar i Europeiska unionen och följer samma art- och habitatsdirektiv som alla andra. Å andra sidan finns ett stort antal andra värden som ledamöterna tar upp, nämligen trygghet, ökad livsmedelsproduktion och en djurhållning av tamdjur som både fungerar och kan öka i vårt land.

Den slutsats som jag drar, fru talman, är att vi naturligtvis hela tiden måste försöka jobba för detta. Jag gör det gärna tillsammans med andra. Även om jag har förstått att framför allt Lars Beckman verkar tro att hela världen drivs av Miljöpartiet skulle jag ändå gärna välkomna ett samarbete. Frågorna försvinner ju inte om olyckan skulle vara framme och vi får en moderatledd regering i landet, vilket jag förstår innerligt hoppas inte kommer att ske.

Anf. 23 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Det enda som vi i Sverige egentligen är självförsörjande på är morötter, och, ministern, jag tror faktiskt inte att vi klarar oss enbart på morötter, även om det är gott.

När vargen rör sig runt gårdar som gränsar till vattenlinjen, som de gärna gör inte minst här i Stockholmsområdet, uppmanas fårägare att stängsla in vattenlinjen eller i alla fall lägga rep med flaggor på ett par meter ut i vattnet för att avskräcka vargen. Även om det bara är rep med flaggor på i vattnet ser det inte riktigt inbjudande ut att ta sig i land där repen ligger. Jag vet inte heller hur avskräckande det är för en varg, för vargar är ganska goda simmare.

Är det meningen att vi ska stängsla in all vattenlinje i närheten av eller i varje revir? I många fall är det här inte särskilt storskaligt, vilket jag sa initialt. En del har kanske bara sju får. Det blir väldigt mycket stängsel för få får. Om man bara får 50 kronor per meter kan man snabbt räkna ut att det inte är särskilt lönsamt. Vad motiverar då fårägaren att behålla sina får?

Hur ser regeringen på att man ska stängsla in eller lägga rep runt hela vattenlinjen samvägt med strandskyddsregler och allemansrätt?

Jag frågade om ministern hade tänkt vidta åtgärder för att trygga skärgårdsborna i Stockholms län mot simmande vargar som i sin tur kan gå till angrepp. Men jag får inte riktigt svar.

Sedan måste jag erkänna att jag blir lite nyfiken på det här med hur:et. Hur skulle det funka med elstängsel med fyra strömförande vajrar precis vid vattnet om det börjar gå vågor?

Regeringens fina ord fungerar faktiskt inte, utan det behövs insatser. Hur avser ministern att stödja djurhållare i Stockholms skärgård för att man ska kunna öka självförsörjningsgraden och ge oss en mer robust livsmedelsförsörjning?

Anf. 24 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Javisst, vi har licensjakt på varg – 28 stycken. Men hur många tror ministern har fötts under detta år? Detta kan vara bra att kolla upp. Man lägger in en licensjakt som inte ens motsvarar det antal som föds.

Vi har ytterligare ett bekymmer, och det är eftersöken. Jägare vågar inte släppa sina hundar för att försöka få tag i trafikskadat vilt. De är rädda att vargen plockar hundarna när de tvingas försöka ställa djuren för att komma i kapp dem.

Fru talman! Vi kan inte stängsla in hela Sverige. Vi får helt enkelt bestämna oss för att minska antalet vargar i stället. Lantbrukarna i Sverige har faktiskt annat att göra än att gå runt och kolla sina stängsel dag ut och dag in för att regeringen har bestämt att vi ska tåla den här vargtätheten i detta land.

Vi förlorar den biologiska mångfalden. Vi förlorar också möjligheter för människor som vill satsa på att föda upp djur och producera mat i områden där vargen finns. Det strider mot våra riksdagsbeslut. Det är väl dags att vi börjar ta livsmedelsstrategin på allvar och ser till att öka produktionen av mat här i landet och minska produktionen av varg. Det är väl det första man skulle kunna ägna sig åt.

Skyddsjakt är det sällan man får bedriva. Det är så pass hårda krav för att få skjuta en varg i de här områdena att det ofta är vargen som överlever och tamboskapen som blir drabbad.

Fru talman! Regeringen har inget stöd för sin vargpolitik. År 2022 får Sverige en ny regering som ska tag i vargproblemen och se till att vi producerar mer mat i Sverige och färre vargar. Den svenska landsbygden kan inte leva på skogsreservat och vargar. Sverige behöver en ny regering!
(Applåder)

Anf. 25 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det sägs att hoppet är det sista som överger människan. Fortsätt hoppas du, Sten Bergheden! Jag är inte säker på att du har rätt. Jag känner mig tämligen säker på att det kan bli en besvikelse för dig. Men även om olyckan skulle vara framme och vi får en moderatledd regering ska ingen tro något annat än att vi fortsatt kommer att vara medlemmar i Europeiska unionen och följa samma art- och habitatdirektiv. Även en sådan regering måste naturligtvis balansera olika mål mot varandra. Jag tycker inte att man ska slå blå dunster i ögonen på folk. I grund och botten är vi inte så oense som det kan låta. Lars Beckman är väldigt förtjust i att angripa Miljöpartiet, och det kommer han att få ägna sig åt. Det hör till den demokratiska diskussionen. Jag är dock inte säker på att han vinner den debatten.

När det gäller själva grundfrågan, som handlar om hur vi ska se till att den svenska landsbygden utvecklas på ett tryggt och bra sätt och hur vi ska öka den svenska livsmedelsproduktionen, gör den här regeringen större satsningar än någonsin. De är så pass stora att de till och med välkomnas av LRF, Lantbrukarnas Riksförbund. Fram till 2027 satsas 28 ½ miljard som har till syfte att se till att den positiva utveckling som vi nu börjar se på landsbygden igen efter årtionden av tillbakagång kan fortgå. Det handlar om återindustrialisering och ökad livsmedelsproduktion. Det handlar om att se till att våra lantbrukare får möjlighet att både diversifiera och göra lantbruket mer hållbart. Detta är ett arbete som pågår och som jag hoppas att också Moderaterna kan ansluta sig till efter att ha bekämpat miljöpartister och vargar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2020/21:868 om Säkerhetspolisens utredningar om personer med kurdiskt ursprung

Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Ilona Szatmari Waldau har frågat mig om jag inom ramen för min styrning av Säpo avser att låta granska eller vidta några andra åtgärder avseende samarbetet mellan Säpo och MIT, om jag avser att göra det möjligt för personer som nekas uppehållstillstånd kopplat till Säpos utlåtanden att få vetskap om vilka dessa anklagelser är och därmed kunna bemöta dem och försvara sig samt om jag anser att det är rimligt att splittra barnfamiljer och att detta är förenligt med barnkonventionen eller om jag avser att vidta några åtgärder för att ändra den berörda lagstiftningen eller för att på annat sätt förhindra att så sker.

Alla personer som söker asyl eller uppehållstillstånd på annan grund i Sverige ska få en rättssäker och individuell prövning. En person får inte utvisas till ett land där han eller hon riskerar att utsättas för dödsstraff, tortyr, förföljelse eller annan förnedrande eller omänsklig behandling eller bestraffning. Samtidigt är det av stor vikt att förhindra att personer som är eller kan bli ett säkerhetshot mot Sverige uppehåller sig eller etablerar sig i landet.

Ett säkerhetsärende vid Säkerhetspolisen aktualiseras vanligen genom att myndigheten är remissinstans till Migrationsverket. Migrationsverket fattar ett beslut enligt utlänningslagen med beaktande av den information som framkommit i ärendet.

Säkerhetspolisens operativa arbete måste präglas av omfattande sekretess för att kunna ge önskat resultat och ytterst för att avvärja hot mot Sveriges säkerhet. Insynen i den typen av verksamhet är därför begränsad, inte bara i förhållande till de berörda utlänningarna utan också gentemot svenska medborgare och andra svenska myndigheter. Parten ska ändå som utgångspunkt få del av allt material i sitt ärende. Eventuella avsteg från detta tillämpas därför restriktivt, så att inte uppgifter undanhålls annat än när detta är oundgängligen nödvändigt.

I detta sammanhang är det också viktigt att föra fram att Säkerhetspolisen inte får registrera uppgifter om en person enbart på grund av personens etniska ursprung, politiska åsikter, religion, hälsa eller sexuella läggning. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden gör bland annat inspektioner för att kontrollera hur Säkerhetspolisen behandlar personuppgifter.

Vad gäller frågan om barnkonventionen gäller den som svensk lag. Det är en viktig princip att hänsyn ska tas till barnets bästa i juridiska sammanhang. Denna princip är införlivad i utlänningslagen, och barnets bästa ska givetvis beaktas i säkerhetsärenden. Däremot kan inte barnkonventionen i sig grunda en rätt till uppehållstillstånd i Sverige.

Slutligen ska jag säga något om Säkerhetspolisens samverkan. Säkerhetspolisen har ett omfattande nationellt och internationellt samarbete. I det internationella samarbetet är samverkan tätast med säkerhetstjänster i de nordiska länderna, inom EU och i övriga västländer. En stor del av samarbetet handlar om utbyte av erfarenheter och information. I sammanhanget bör även framhållas att EU:s medlemsstater har beslutat om en gemensam förteckning över personer, grupper och enheter som deltar i terroristhandlingar.

Det är av stor vikt att förhindra att personer som är eller kan bli ett säkerhetshot mot Sverige uppehåller sig eller etablerar sig i landet. Jag har fullt förtroende för Säkerhetspolisens arbete med dessa ärenden.

Prot. 2021/22:7
21 september

Svar på
interpellationer

Anf. 27 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru talman! I Sverige bor det många med kurdiskt ursprung. En del kom hit som vuxna, andra som barn. Åter andra är födda här. En del av dem har blivit kära i någon som bor i Sverige. Andra har blivit kära i någon som bor i ett annat land. En del av dessa väljer att bosätta sig i kärlekens hemland, medan andra väljer att bosätta sig i Sverige.

Nyligen utvisades Zozan Büyük från Sverige. Zozan är belgisk medborgare och gift med en svensk. De har två barn ihop. De har bott i Sverige i flera år där både hon och maken hade jobb. När Zozan vände sig till Migrationsverket för att få permanent uppehållstillstånd fick hon i stället ett utvisningsbeslut och ett förbud att återvända till Sverige på tio år. Säpo menade att hon var en fara för rikets säkerhet. Utan att få förklarat vad Säpo grundat detta på utvisades alltså Zozan, som inte kan försvara sig mot anklagelserna. Den belgiska myndigheten gör en annan bedömning och ser inte henne som ett säkerhetshot.

I våras träffade jag Rozerin som bor i Uppsala med sin man Kawa och deras två barn. Kawa hade då precis fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd. Det var inte för att Säpo ser honom som ett säkerhetshot utan för att hans närvaro i Sverige kan förstärka det hot som man anser att Rozerin utgör.

Under några år var Rozerin år medlem i NCDK, Kurdiska demokratiska samhällscentret, och under några år deltog hon aktivt på manifestationer till stöd för HDP och syrienkurderna, till exempel vid angreppen på Kobane. Hon har inte varit aktiv i föreningen sedan 2016.

Jag måste erkänna att även jag har varit på NCDK:s manifestationer för HDP och mot angreppen på Kobane. År 2019 stämplades till och med flera europeiska politiker som PKK-sympatisörer i en 666 sidor lång rapport. Bland de svenska politikerna finns jag och Jonas Sjöstedt men även försvarsminister Peter Hultqvist. Det här visar att den turkiska staten, genom en tankesmedja med starka kopplingar till regeringen, stämplar människor som terrorister och terrorist sympatisörer för stöd till kurder. Det är ett synsätt som nu också Säpo tycks anamma. Det är å andra sidan svårt att veta eftersom Säpos yttranden om dem som söker uppehållstillstånd är hemliga, så vi kan ju bara gissa.

Det som de som kallats till Säpo har gemensamt är att de alla sympatiserar med den kurdiska vänsteroppositionen i Turkiet och har uttryckt stöd för det kurdiska självstyret i nordöstra Syrien, enligt Dagens ETC som har talat med flera av dem. Både Vänsterpartiet och regeringspartiet Socialdemokraterna har ett utvecklat samarbete med den kurdiska vänsteroppositionen.

Just nu är det ungefär ett trettiotal kända ansökningar om uppehållstillstånd som granskas. Det finns troligtvis också ett stort mörkertal. Därför har jag ställt tre frågor till statsrådet.

En av dem är om han inom ramen för sin styrning av Säpo tänker låta granska eller vidta några åtgärder avseende samarbetet mellan Säpo och den turkiska säkerhetstjänsten. Statsrådet har valt att inte besvara den frågan utan hänvisar till Säkerhets- och integrationsnämnden.

När det gäller min fråga om statsrådet avser att göra det möjligt för personer som nekas uppehållstillstånd kopplat till Säpos utlåtande att få veta vilka anklagelserna är och kunna bemöta dem och försvara sig svarar statsrådet att parten ändå som utgångspunkt ska få del av materialet i sitt ärende. Men det är ingen som har fått det. Min följdfråga till statsrådet blir: Tänker statsrådet se till att de får ta del av materialet i sitt ärende?

Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag vill först börja med att påpeka att jag kommer att uttala mig mer principiellt, eftersom jag inte vill uttala mig om enskilda ärenden. Det är inte min roll att göra det. Då skulle jag kunna bli KU-anmäld.

Om vi tar det på en lite mer principiell bog är det viktigt att förstå att vi har en lagstiftning som gör att Säkerhetspolisen är remissinstans i ett antal ärenden. Men i slutändan är det inte Säkerhetspolisen som avgör vilken information som ska ligga till grund för beslutet. Det kan vara domare kopplade till utlänningslagen LSU som gör det och Migrationsverket. Det kan ytterst överklagas till domstol och i vissa fall till regeringen. Det är den typen av juridisk process som genomförs. Det är inte Säkerhetspolisen som beslutar. Säkerhetspolisen ger ett yttrande i dessa säkerhetsärenden. Jag tycker att det är en fullt rimlig grundordning.

Jag går över till interpellantens påpekande om att vi har väldigt många kurder i Sverige. Det är helt rätt. Det är många kurder som har flytt till Sverige, funnit en fristad i Sverige och som lever sina liv här. Men de är också politiskt engagerade för den kurdiska frågan. Jag skulle vilja sluta mitt eget parti till en av de krafter som jobbat väldigt hårt och intensivt med de här frågorna och rätten att bestämma över sin egen framtid.

Sverige som nation har också haft ett väldigt intensivt samarbete både med självstyret i nordöstra Syrien, som nämndes här av interpellanten, och med till exempel SDF. Det har varit partnerstyrkan på marken åt den globala koalitionen mot IS och Daish, där Sverige ingår i koalitionen. Det finns ett väl etablerat och djupt samarbete.

Men det fråntar inte att vi också när det gäller ärenden om Sveriges säkerhet måste gå igenom om det finns personer som kan utgöra ett hot mot vårt lands säkerhet och att det måste finnas en prövning av detta. Därför har vi en lagstiftning.

Svaret på frågan om vad som kan bli offentligt är att Säkerhetspolisen gör en bedömning av vad man kan göra offentligt i dessa ärenden. Men eftersom det också kan påverka den operativa förmågan – kanske vilka kanaler man har till information, hur man har samlat in information i dessa ärenden – är det inte möjligt för Säkerhetspolisen att lämna all information i dessa ärenden.

Det är därför vi har byggt upp en särskild ordning där till exempel Säkerhetspolisens verksamhet granskas av olika myndigheter och där det finns ett insynsråd bestående av riksdagspartier. Det är den ordning vi har. Det är inte en så ovanlig ordning i demokratier att man ändå har en säkerhetstjänst som har till uppgift att försvara landet mot terrorhot men också mot andra typer av säkerhetshot mot ett land.

Det är inte så att Säkerhetspolisens arbete utgår från att någon person har gjort ett yttrande eller har haft en politisk åsikt. Det är inte avgörande när Säkerhetspolisen gör sin bedömning. Man gör en individuell genomgång, och man gör en sammanvägd bedömning av huruvida en person kan

utgöra ett hot mot Sverige och ger därmed ett yttrande där de rekommenderar till exempel utvisning.

Prot. 2021/22:7
21 september

Svar på
interpellationer

Anf. 29 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru talman! Det finns någonting som är märkligt. Jag vill återigen referera till Dagens ETC. De har talat med några av de personer som har varit hos Säpo. En person säger: De frågade mig vad jag har för åsikter om PKK. Ser jag den som en terrororganisation? Har jag haft någon relation till PKK? Anser jag att PKK och HDP har ett samröre, och har jag deltagit i några kurdiska aktiviteter i Sverige? Jag blev helt chockad av de frågorna, för de påminde så mycket om den turkiska säkerhetspolisens frågor.

Det vi kan se, enligt de personer som har varit hos Säpo när de berättar vad de har fått för frågor, är att det är frågor som helt och hållet är kopplade till situationen i Turkiet och relationen mellan HDP och PKK och egentligen ingenting om Sverige. Nu vet vi även här inte vad som egentligen har sagts eftersom allting är hemligstämplat. De får inte heller själva se vad det är för grund.

Rozerin och Kawa, som jag nämnde tidigare, är två verkliga personer, men de har inte de namn som jag nu säger. När det gäller dem har dessutom Säpo inte haft någonting att invända mot Kawa, som är den som söker uppehållstillstånd. Man menar att Rozerin genom det engagemang som hon har haft i NCDK gör att hon skulle kunna bli ett säkerhetshot om Kawa får uppehållstillstånd. Om han får leva tillsammans med sin fru och sina två barn här i Sverige kan hon bli ett säkerhetshot mot Sverige. Det är i sig en väldigt konstig grund, skulle jag vilja säga.

I det här fallet är det också så att Kawa, som är turkisk medborgare, inte får återinträda i Schengen under tio år. Det innebär att enda sättet som Rozerin, Kawa och deras barn kan träffas hela familjen är i Turkiet eller i ett land utanför Schengen. Jag anser inte att det är särskilt barnvänligt eller till barnens bästa.

Migrationsverket menar att Rozerin kan resa till Turkiet. De kan leva där. Men om Säpo gör bedömningen att hon har deltagit i NCDK:s arrangemang och därmed är vad hon nu är – att hon stöttar en terrororganisation, som PKK anses vara – riskerar hon ett fängelsestraff om hon kommer till Turkiet.

Dessutom vet vi att personer från Kurdistan eller från Turkiet som har växt upp i Sverige oftast inte talar turkiska. De har kurdiska som hemspråk, och de får undervisning i kurdiska som modersmålsundervisning i skolan. Det gör att de kommer till ett land där de riskerar att fängslas och alltså inte talar språket. Jag tycker att det är synnerligen allvarligt att man gör den här typen av bedömning.

Jag håller dock med statsrådet om att vi inte ska diskutera enskilda personer, utan här handlar det om ett system. När över 30 personer med ursprung i Kurdistan får den här typen av frågor om samröre med HDP och PKK blir det ett mönster som visar att det är någonting väldigt konstigt i detta. Det är också väldigt konstigt att det hela är hemligstämplat och att de inte får försvara sig. De vet inte ens varför de inte får uppehållstillstånd utan bara att de eller deras partner ses som ett säkerhetshot kopplat till frågan om PKK.

Anf. 30 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Säkerhetspolisen ställer ofta frågor i de här fallen. Exakt vilka frågor de ställer och orsaken till att de ställer frågorna varken kan eller vill jag kommentera.

Men det är inte förvånande att Säkerhetspolisen ställer frågor kring en terrorklassad organisation som PKK, om vilket samröre man har haft till den och om hur man ser på denna organisation. Det är ett europeiskt beslut, som också Sverige har anslutit sig till, som har inneburit att PKK finns på terrorlistan. Bland annat därför – men inte bara därför – har Säkerhetspolisen att se på vilka kopplingar personer har haft till en terrorklassad organisation. Men när jag talar med Säkerhetspolisen får jag väldigt tydligt höra att en persons åsikter, uttalanden och så vidare inte ensamt kan avgöra var Säkerhetspolisen landar i en bedömning av om det finns en säkerhetsrisk.

Återigen vill jag säga att när det gäller hela diskussionen om uppehållstillstånd i Sverige och huruvida detta är klokt eller inte är det fortfarande Säkerhetspolisen som ger ett underlag, men det är Migrationsverket och sedan domstolar som prövar besluten i ärendena. Det finns all möjlighet för dessa myndigheter att fatta beslut om de tycker att Säkerhetspolisen har gjort en märklig bedömning eller om de tycker att man ska göra på något annat sätt enligt svensk lagstiftning. Själva besluten är det inte Säkerhetspolisen som fattar, utan de ger underlag.

Jag har svårt att se vilken annan ordning vi ska ha i säkerhetsärenden, för detta är en mer principiell diskussion. Ska vi inte ha en säkerhetstjänst som ser på vilka kontakter personer som vill ha permanent uppehållstillstånd i Sverige eller finnas i vårt land har? Ska man inte se på vilka kontakter de har haft med terrororganisationer och vilken säkerhetsrisk de kan utgöra för vårt land? Det här är det yttersta nätet, där vi försöker fånga upp personer som skulle kunna vara en risk för vårt lands säkerhet.

Jag kommer tillbaka till att det inte går att säga att allt ska vara offentligt. Om allt blir offentligt kan man också röja metoder, inhämtningsteknik och kanske teknisk förmåga. Det är inte bra om Säkerhetspolisens metoder för att kunna följa personer som kan utgöra en säkerhetsrisk eller är terrorister i vårt land röjs. Därav finns det ett visst mått av sekretess i de här frågorna, och så måste det vara.

Utgångspunkten för detta är kanske en lite bredare diskussion. Det antyds i interpellationen att vi skulle ha en nära relation med och lita väldigt mycket på exakt vad turkiska myndigheter tycker och tänker. Jag vill vara tydlig med att Sverige har ett omfattande straffrättsligt samarbete med Turkiet som fungerar bra på många olika sätt. Men samtidigt har regeringen nästan en gång i månaden under de senaste åren avslagit framställan om utlämning eller rättslig hjälp i brottmål från Turkiet för att ett bifall skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper. I dessa fall har svenska grundläggande värderingar kring åsikts- och yttrandefrihet trumfat Turkiets behov av bistånd.

Den enskildes rättigheter är något som alltid ska beaktas i de här ärendena och något vi självklart inte frångår, oavsett vem som begär hjälp i de här sammanhangen.

Jag vill betona att vi har en svensk lagstiftning och en svensk juridisk prövning som måste göras här, och den får inte lita på utländska aktörers eller staters juridiska system eller bedömningar.

Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru talman! Faktum är att även Amnesty International har uttalat sig om just de här ärendena, också detta i kontakter med tidningen ETC.

Amnesty framför – och det är en inställning som jag ansluter mig till – att det är viktigt att Sverige har ett arbete mot personer och organisationer som kan innebära en risk för landets säkerhet. Det är naturligtvis oerhört viktigt. Men Amnesty säger också att man måste hitta ett system där en person som är berörd helt får ta del av det som riktas mot en. Amnesty menar att det inte finns någon annan väg att gå om man ska upprätthålla både proportionalitetsprincipen och en global rättssäkerhetsprincip.

Det innebär att Sverige enligt Amnestys granskning bryter mot detta när dessa personer inte får ta del av Säpos utredning eller veta vilket underlag som Migrationsverket har fått från Säpo.

Min interpellation handlar mycket om det här. Hur ska de här personerna – över 30 personer som vi känner till och det stora mörkertal som utgörs av dem som inte vågar säga någonting eftersom de är rädda för repressalier om de blir utvisade till Turkiet – kunna få en möjlighet att se vad de är anklagade för? De måste få se detta och få en möjlighet att försvara sig mot de anklagelser som riktas mot den. De måste få kunna bemöta detta, till exempel i en rättslig process eller i en överklagandeprocess. Men det får de inte.

Varken jag eller statsrådet kan veta exakt vad de här personerna har gjort eller sagt i olika sammanhang. Vi får inte ens veta vad man påstår att de har sagt eller gjort, för det är hemligt.

Jag skulle önska att statsrådet ville avsluta sina anföranden här med att säga att vi behöver se över det här. Precis som statsrådet har sagt måste människor få en möjlighet att veta vad de anklagas för. Och det får de inte i dag.

Anf. 32 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag är inte beredd att ge ett löfte att ändra regelverket på ett sådant sätt att de personer som Säkerhetspolisen menar utgör en säkerhetsrisk för Sverige får del av all information.

Varför? Jo, därför att den informationen också kan röja det sätt på vilket Säkerhetspolisen jobbar operativt och den tekniska förmåga som Säkerhetspolisen har. Det skulle undergräva Säkerhetspolisens möjligheter att vara den yttersta garanten för Sveriges säkerhet kopplat till terrorism eller säkerhetshot.

Däremot är det fortfarande så att om Migrationsverket skulle uppfatta att det underlag som finns inte är tillräckligt tydligt är det de som fattar beslut. Detta beslut går naturligtvis att överklaga.

Men det finns inte heller någon ovillkorlig rätt för utländska medborgare att komma till Sverige och bosätta sig här. Vi måste ha en möjlighet att också använda Säkerhetspolisens information för att avgöra om det finns en säkerhetsrisk eller ett terrorhot mot Sverige. Sveriges riksdag har flera gånger tagit ställning till att Säkerhetspolisen ska ha denna möjlighet. Man har också beslutat om en lagstiftning som bygger på att Säkerhetspolisen är en remissinstans i dessa ärenden. Jag har inga planer på att ändra den ordningen.

Jag är dock fullt medveten om att det här är svåra frågor. Men jag tycker också att Säkerhetspolisen har ett väldigt svårt uppdrag, och jag har stort förtroende för myndigheten och för att de sköter detta uppdrag på bästa sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:874 om internationella stöldligor i Sverige

Anf. 33 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig vilka åtgärder regeringen och jag avser att vidta för att Sverige inte ska vara det land de kriminella ligorna väljer på grund av att, som If konstaterar, ”risken att åka fast är låg och konsekvenserna milda”.

Att slå tillbaka mot stöldligor och bekämpa all form av kriminalitet har varit högt prioriterat för regeringen, och vi har arbetat målmedvetet för att de brottsbekämpande myndigheterna ska ha resurser och effektiva verktyg att göra just detta.

Att bygga ut Polismyndigheten är en central del i arbetet, och vi genomför en historisk satsning på myndigheten. Vid halvårsskiftet 2021 hade antalet polisanställda ökat med 7 000 i förhållande till januari 2016. Under de närmaste åren väntas flera tusen nya poliser anställas runt om i landet. Därmed ökar den brottsbekämpande kapaciteten.

Det straffrättsliga skyddet mot tillgreppsbrott och häleri har förstärkts genom lagändringar som trädde i kraft den 1 mars 2021. Lagändringarna genomfördes bland annat i syfte att göra det mindre attraktivt för internationella brottsnätverk att verka i Sverige. Genom lagändringarna ska systematiska inslag vid stöld- och häleribrottslighet få ett större genomslag vid bedömningen av om brottet är grovt. Dessutom har försök, förberedelse och stämpling till häleri kriminaliserats. Det har också införts en ny straffbestämmelse med beteckningen inbrottsstöld med ett minimistraff på ett år, vilket är högre än det som gäller för grov stöld.

Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har haft ett gemensamt regeringsuppdrag att förstärka bekämpningen av internationella brottsnätverk som begår tillgreppsbrott i Sverige. Det har bland annat lett till en utvecklad myndighetssamverkan och att Polismyndigheten vidtagit åtgärder för att förbättra sitt operativa arbete på området. Efter att uppdraget redovisats har regeringen i myndigheternas regleringsbrev angett att de ska redovisa hur den samverkan som etablerats rörande insatser mot utländska stöldligor har fortsatt att utvecklas.

För att möjliggöra en mer effektiv brottsbekämpning trädde också nya regler i kraft den 1 augusti 2021 som innebär att Tullverket får utökade befogenheter att ingripa mot brott som ligger utanför myndighetens ordinarie verksamhetsområde och som upptäcks i samband med tullkontroll. Det ger ökad möjlighet för tullen att agera vid till exempel utförsel av misstänkt stöldgods.

Därtill kan nämnas att regeringen tillsatt en utredning om effektivare polisiära åtgärder i gränsnära områden, som ska ta ställning till om det bör göras lagändringar för att öka polisens möjligheter att bekämpa brott nära

gränserna. Utredningens förslag ska i första hand avse Polismyndigheten, men i den utsträckning det är motiverat får förslagen även gälla andra myndigheter, till exempel Tullverket och Kustbevakningen. Utredningen ska redovisas senast den 19 november i år.

För att komma åt de internationella brottsnätverken är samarbete över landsgränserna avgörande, och ett sådant samarbete pågår aktivt, inte minst inom ramen för Europol. Regeringens uppfattning är klar och tydlig: Kampen mot stöldligorna ska fortsätta, och den måste prioriteras även i EU:s brottsbekämpande arbete.

Det bedrivs således ett aktivt arbete från både regeringens och myndigheternas sida, på hemmaplan och internationellt, för att förstärka bekämpningen av internationell, organiserad tillgrepsbrottslighet.

Anf. 34 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Då står vi här igen. För vilken gång i ordningen vi diskuterar de kriminella nätverken har jag inte koll på, men det har blivit några debatter.

Den här interpellationen skrev jag i augusti. Då hade det varit en artikel i GT om att 40 bilar hade stulits på kort tid.

De kriminella nätverken har ganska raffinerade metoder när de stjälar bilar – och inte bara bilar utan traktorer, fyrhjulingar, gräsklippare med mera. I princip allt som inte är fastgjutet eller fastsvetsat åker med i deras transporter. Enligt polisen lägger handlare utomlands in beställningar på vilka fordon de vill ha, och de kriminella nätverken levererar dem.

När jag hamnade här i riksdagen kom jag närmast från åkeribranschen. Där har man ett bekymmer, för där fungerar bilarna som rullande reservdelsförråd. När chaufförerna kommer ut på morgonen och ska utföra sina transporter kan man ha klätt av hytten stora paneler och dörrar och plockat dän hjul, däck, bromsok och i stort sett allt som går att skruva dän. Då är den arbetsdagen strandad för det åkeriet – och flera dagar framöver, för det tar ju ett tag att bygga tillbaka fordonet till trafikdugligt skick.

Jag brukade diskutera det här problemet med min tidigare chef på trafikpolisen gång efter annan. Han sa till mig: Efter klockan åtta på kvällen är ju vägen i princip öppen ut över Öresundsbron, och då rullar de här transporterna. Man använder sig av den olagliga yrkesmässiga trafiken i Sverige för att få ut stöldgodset. Det är ju sådana volymer och sådan storlek på godset man stjälar att man är tvungen att använda lastbilar.

Jag brukar emellanåt säga lite skämtsamt att trafikpolisen går hem efter *Bolibompa*, för då ska de gå och lägga sig och sova. Det finns inga trafikpoliser efter 22–23 på kvällen. Något enstaka turlag gör ett nattpass då och då, men det är inte särskilt ofta. De går hem på kvällen, så då är det fritt fram för dessa transporter. Man har tjuvgömmor uppe i skogen där man samlar stöldgodset, sedan kommer dragbilen och hämtar godset och så rullar det ut från Sverige på natten.

I regel är det stöldgodset som tillgrips i Sverige hos sin kund dagen efter. Så raffinerat är det, och så välorganiserade är de kriminella nätverken. Maskorna i deras nätverk blir också bara tätare och tätare.

Regeringen är passiv i detta, vill jag påstå, och det har jag sagt mer än en gång. Vi har diskuterat detta. Det sker satsningar på polisen – ja, och det är jättebra – men satsningarna är inte tillräckliga. Vi kan konstatera

det. Vi har ju också ett annat bekymmer i vårt samhälle, nämligen de ständiga skjutningarna, knivskärningarna och allt vad det nu är.

Och så har vi då de kriminella nätverken som opererar i landet. Dessa byter också skepnad. De kan ha ett utseende på måndagen och se helt anorlunda ut på fredagen. Grupperingarna förändras. De har också olika platser de utgår från. Ena stunden är de i Sverige, nästa är de i Tyskland eller i Frankrike. Så här håller det på.

Man måste rusta samhället att kunna angripa denna typ av kriminalitet. Då är insatserna från regeringens sida alldeles för saktfärdiga. Det är alldeles på tok för lite som görs. Jag vill gärna ha svar på vilka tankar statsrådet har.

Anf. 35 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Ja, detta är inte första gången Thomas Morell och jag diskuterar den här typen av frågor. Man kan dock konstatera att vi har gjort enormt mycket på det här området. Vi har gett tullen utökade resurser och befogenheter. Vi ger polisen ökade resurser och befogenheter. Vi har skärpt straffen för exakt de här typerna av systematisk brottslighet som jag räknade upp. Vid sidan av att myndigheterna har fått styrning från regeringen om att prioritera samverkan kring sådan brottslighet som är internationellt kopplad och att Sverige dessutom har varit ledande i det europeiska samarbetet kopplat till de här frågorna har vi också utredningar på gång, inte minst den om polisens befogenheter i gränsnära zon som jag nämnde i mitt svar. Jag menar alltså att det görs väldigt mycket på området.

När det gäller bilar och bildelar kan man ta ett historiskt perspektiv, bara för att ge en liten bakgrund. Jämfört med 2011 har de anmälda biltillgreppen minskat med ungefär 50 procent. Stölderna ur och från motorfordon har minskat med 26 procent. Även utsattheten för bilstöld har minskat under den här perioden.

I ett 20-årigt perspektiv, alltså ännu längre, blir minskningarna ännu mer markanta. År 2001 anmäldes ungefär 60 000 bilstölder i vårt land. År 2020 hade den siffran sjunkit till 10 000, en minskning med 83 procent. Stölder ur och från fordon har minskat från 140 000 år 2001 till 50 000 år 2020. Det kan samtidigt noteras att antalet personbilar i trafik i Sverige har ökat med någonstans runt 900 000 under den här perioden.

Vad beror då detta på? Är det polisens framgångsrika arbete? Nej, inte i första hand, skulle jag vilja säga. Det handlar om nya krav på biltillverkarna, inte minst krav på att nytillverkade bilar ska utrustas med elektroniskt stöldskydd. Det har blivit svårare att stjäla bilar, vilket har lett till den här trenden. Man måste titta på det i ett helhetsperspektiv.

Vi har sett en ökning av stölder ur och från motorfordon 2020 och början av 2021 eftersom de internationella stöldligorna flyttar sig mellan olika kategorier. En kategori som verkar vara väldigt på modet just nu är katalysatorstölder. Det beror väl i troligaste fall på att metallerna i katalysatorerna är mer värdefulla i dag än tidigare, och då finns det mer pengar att hämta i detta.

De här stölderna begås dock enligt polisen inte bara av internationella stöldnätverk. Här finns också en del av våra mer traditionellt yrkeskriminella på hemmaplan som lever ett liv kanske inte helt i lagens namn och som också använder det här för att dryga ut i penningpungen.

Det här är ett problem som är stort, och jag vill hävda att vi gör det lättare att utvisa människor, att vi gör det lättare att stoppa människor vid gränsen och att det här är ett arbete som måste bedrivas med stor kraft. Men jag tänker inte skriva under på att regeringen inte har gjort något, för det här är ett område som vi har varit väldigt aktiva på och kommer att fortsätta att vara aktiva på.

Framför allt spelar det väldigt stor roll att vi får fler närvarande poliser över hela Sverige som också har tid och kapacitet nog att både bevaka och ingripa mot internationella stöldligor som verkar i Sverige. Därför ser jag fram emot att tusentals nya poliser kommer att ta tjänst de närmaste åren runt om i Sverige, för det kommer att göra det ännu svårare för de internationella stöldligorna att agera.

Jag vill också tacka alla de frivilliga organisationer, försäkringsbolag och branschorganisationer som jobbar väldigt systematiskt med att göra det svårare för de här internationella stöldligorna. Det ger också effekt.

Anf. 36 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det är intressant det här med siffror och att man kan vända på dem. Det är lite grann som en tombola där man välter ut dem ur en burk.

Antalet katalysatorstöder har ökat med 4 400 procent, tror jag att det var sist jag läste om det. Antalet stöder har också ökat av bildelar, bilar, traktorer, fyrhjulingar, båtmotorer med mera. Det är den senaste informationen som har kommit från If.

Vd:n för Larmtjänst har sagt att det är tråkigt att regeringen inte tar problemen med de internationella stöldligorna på allvar. Ligornas härjningar orsakar stora kostnader för både företag och privatpersoner, och i det begreppet faller ju vi in. ”Men vad som är ännu värre är att de systematiska stölderna bidrar till otryggheten i samhället på ett mycket påtagligt sätt. Vi skulle verkligen välkomna att regeringen vidtar kraftfulla och effektiva åtgärder för att komma till rätta med problemet.” Det har alltså vd:n för Larmtjänst sagt.

Jag har, som jag har sagt tidigare, mycket kontakt med mina gamla kollegor inom polisen. Några har slutat, och en av mina kurskamrater slutade för ett tag sedan. Han sa att det inte fungerar längre. Man får inte de resurser man behöver. Men behöver ha ny personal ute på vägen, för det är på vägen vi måste arbeta för att få hejd på de här ligorna.

Den senaste uppgiften jag fick av en kollega var att de vill anställa på den enhet där de är men att det inte finns pengar i budgeten. Då hjälper det inte att man utbildar ny personal om de blir stoppade av just budgettekniska skäl. Då måste regeringen lätta på börsen lite grann och se till att polisen får mer resurser så att det finns pengar att använda till att nyanställa så att vi kommer åt ligorna där ute.

Vi har diskuterat flera gånger förut att stöder av bildelar inte är isolerade händelser, att skjutningar inte är isolerade händelser och att olaglig yrkesmässig trafik inte är isolerat från annat utan att de går i varandra, och de kriminella nätverken opererar på det sättet.

En gammal kriminalpolis i Västra Götaland som ingick i transportsäkerhetsgruppen som jag satt ordförande för sa att busen har bytt skepnad. Han är inte längre busen i Björnligan med ögonmask, som man föreställer sig att han ser ut, utan de kriminella i dag har slips och kostym och opererar

på ett helt annat sätt. De har andra metoder för att komma åt det som de är ute efter.

Den olagliga yrkesmässiga trafiken på vägen skapar ekonomiska resurser för annan kriminalitet i samhället. En viktig del i detta är just att stjäla bilar eller bildelar och sedan omsätta dem i pengar att investera i annan kriminell verksamhet.

Man kan alltså inte riva lite grann där och riva lite grann här och tro att man kan få ett resultat, för det funkar inte, utan man måste ha en strategi för hur man ska komma åt detta. Där har inte polisedningen koll. Jag har ju själv jobbat där, så jag vet lite grann hur isoleringen är mellan de olika chefsskikten uppåt. Jag brukar säga att det är ungefär en halvmeter isolering mellan varje chefsnivå. Man tror från ledningen att kontroller på väg är att sparka på däck och kolla lampor, men det är ju så mycket mer där ute som görs för att komma åt annan kriminell verksamhet.

Nu måste regeringen öppna pengapåsen och se till att polisen kan nyanställa dem som är färdigutbildade.

Anf. 37 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi är helt överens om att vi behöver mer av både lag och ordning och ordning och reda på Sveriges vägar. Det har varit ett avreglerat, utflaggat område där väldigt många transportbolag de facto har lämnat Sverige därför att konkurrensen inte har varit sjyst och därför att människor har utnyttjats.

Det har funnits en naiv syn på hur transportsektorn ska utvecklas, och det är därför som den här regeringen har både skärpt upp kraven på vad som ska gälla på svenska vägar i flera olika steg och drivit på för en tuffare EU-lagstiftning på det här området så att människor inte ska utnyttjas. I det här ligger också de transporter med stöldgods eller annat som Morell tar upp och som är kopplade till kriminell verksamhet och som antingen smugglas in i eller ut ur vårt land. Det är också därför som vi både förstärker tullen och ger den nya befogenheter och dessutom tittar på vilka befogenheter polisen ska ha i gränsnära zon, som är det område som de här transportererna rullar igenom.

Jag menar att vi har tagit flera grepp. Dessutom har det internationella samarbetet lett till flera stora beslag. Det har skett när man har jobbat med andra länder, för faktum är att det knappt finns en lastbil som inte har rullat genom Danmark på vägen till eller från Sverige eller via färjorna till Tyskland. Det finns alltså flera länder som vi bör samarbeta med för att stoppa den här illegala verksamheten. Det blir mer effektivt.

När det gäller den konkreta frågan om pengar till polisen är det verkligen så att vi håller på att bygga ut polisen helt exceptionellt mycket. Vi håller på att få 10 000 fler polisanställda och ligger före planen. Det var en av anledningarna till att polisen under innevarande år på grund av sin växtvärk har haft ett beräknat underskott på ungefär en halv miljard kronor för i år. Man har gjort fler anställningar i år än man kanske har pengar till, och då har regeringen valt att före budgetarbetet vara tydlig med att vi tar bort de 500 miljoner kronorna i underskott så att man inte behöver lyfta dem till nästa år och inte behöver bromsa av på tillväxttakten.

Vi kompenserade alltså för de 500 miljoner kronorna för innevarande år. Det som ligger inför nästa år är en nivåhöjning på ungefär 2 miljarder kronor för att Polismyndigheten i första hand ska fortsätta växa.

Det finns också ett teknikpaket som inte heller är oväsentligt med kameror, sensorer och sådant, inte minst hemliga tvångsmedel, som Polismyndigheten vill ha utökade möjligheter att arbeta med. Men den stora delen i detta är att det inte ska bli något hack i kurvan utan att vi ska fortsätta växa och anställa fler poliser. Polismyndigheten har också varit tydlig med att man vill ha fler anställda som jobbar med trafikkontroller.

Jag är helt med på vagnen när det gäller att vi har haft för få kontroller. Vi måste ha en stärkt kontrollverksamhet, och vi har också i tidigare interpellationsdebatter konstaterat att kontrollerna på väg ökar nu men att det finns mycket kvar att göra, och det förutsätter också nyanställningar.

Anf. 38 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det här är lite intressant, för de här pengarna har ju trots allt inte ramlat ut så att det blir en effekt för dem som jobbar ute på vägen. De får inte det här tillskottet av ny personal som de önskar.

I Dagens industri den 1 september 2021 kunde man läsa att satsningen på fler poliser har resulterat i 15 fler poliser i Stockholm. Statsrådet verkar inte hålla med, men så står det i Dagens industri, och det kan jag inte göra så mycket åt – är det fel får jag hänvisa till tidningen.

Man har alltså fått 15 fler poliser sedan slutet av 2015 – så är det. Är det någon som tror att de kommer att hamna i ett system där man utbildar dem för kontroll på väg? Jag tror inte det.

I utredningen från If står det att polisens nationella operativa avdelning, Noa, uppskattar att 90 procent av bil- och bildelsstölderna utförs av internationell organiserad brottslighet. Man är här och opererar. För tre år sedan skrev Larmtjänst om att Sverige är ett smörgåsbord för de här internationella ligorna. Det har gått ganska lång tid då vi har haft kunskap om de här problemen, men man har inte satt in några resurser för att komma åt dem. Vägen är de kriminellas arbetsredskap. Det får vi inte glömma.

Jag har tjatat om det, och jag kommer att tjata om det till dess att vi ser en förändring: Vi måste få ut tjänstemän på vägen som sätter käppar i hjulet för de organiserade kriminella nätverken som opererar här så att vi kan få hejd på utförseln av stöldgods och införseln av smuggelgods. Det måste bli en förändring nu, oavsett om det är vapen, ammunition eller unga tjejer som ska utnyttjas för prostitution som förs över gränsen.

Anf. 39 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Ja, vi har haft för få poliser på vägarna. Vi har haft för få poliser i utsatta områden. Vi har haft för få poliser på landsbygden i Sverige. Det är därför vi bygger ut Polismyndigheten. Senaste halvårsskiftet hade vi 7 000 fler polisanställda jämfört med när tillväxten började. Det är nu den stora tillväxten av poliser sker över hela landet. Stockholm har de senaste åren vuxit med 285 poliser, netto. Det är lite för lite. Vi måste ha många fler poliser också till Stockholm.

Men det är helt sant att antalet polisanställda minskade på flera platser under ett antal år. Det var för att man hade dragit ned på polisutbildningen med 90 procent. Det fanns inga poliser att anställa, så det blev färre poliser.

Nu har vi fler poliser sedan ett antal år tillbaka, och vi utökar väldigt kraftfullt. Vi har aldrig haft så många poliser som vi har just nu. Vi har aldrig haft så många civilanställda som vi har just nu. Men polisen måste bli avsevärt större för att klara alla sina viktiga uppgifter.

En rapport för tre år sedan talade om smörgåsbord, ja. Men jag kan konstatera att vi sedan dess har gjort väldigt mycket, inte minst på straffskärpningsidan. Vi har infört nya straff som riktar sig mot just den här typen av systematiska stölder. Vi har dessutom fått till stånd mycket mer av myndighetsgemensamt arbete mot de här ligorna. Vi börjar utveckla ett starkare internationellt samarbete. Vi börjar bli bättre på att stoppa dem från att resa in i Sverige, och vi blir allt bättre på att utvisa dem om de har begått brott i Sverige. Dessutom ska vi se till att fortsätta bevaka vägarna på ett bättre sätt än vi gjort de senaste åren. Vi behöver fler kontrollanter på våra vägar för ordning och reda men också för att bekämpa brottslighet.

Detta är jag säker på att Thomas Morell och jag kommer att diskutera fler gånger, men vi är helt överens om problembilden. Vi har haft för få poliser. Vi har för få poliser. Vi kommer att behöva fler poliser framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2020/21:881 om brandskydd hos äldre och personer med funktionsnedsättning

Anf. 40 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Marléne Lund Kopparklint har frågat mig hur jag ser på att införa nationella riktlinjer gällande behovsanpassat brandskydd, hur jag ämnar verka för att tydliggöra ansvarsfördelningen gällande brandskydd i kommunerna samt vilka åtgärder jag ämnar vidta så att brandskyddet inte skiljer sig åt i kommunerna.

Varje år omkommer mellan 80 och 90 personer och ungefär 200 skadas allvarligt till följd av bostadsbränder. Ett gott brandskydd i hemmen är av stor vikt för att antalet personer som omkommer eller skadas vid bränder ska minska.

Lagen om skydd mot olyckor, LSO, har nyligen skärpts, bland annat avseende det nationella målet för den brand- och olycksförebyggande verksamheten. Målet innebär att förebyggande verksamheter som staten och kommunen ansvarar för ska planeras och organiseras så att de effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindrar eller begränsar skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

Enligt LSO ska kommunerna ha handlingsprogram både för den förebyggande verksamheten och för räddningstjänst. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ska utöva tillsyn över att kommunerna följer LSO och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen. Syftet är att säkerställa ett likvärdigt skydd mot bränder och andra olyckor i alla kommuner. Om en kommun inte fullgör skyldigheterna får MSB förelägga kommunen att åtgärda bristen.

De senaste tio åren har kunskapsläget vad gäller bostadsbränder blivit mycket bättre, och vi vet i dag mer om orsakerna till dessa bränder än tidigare. Exempelvis har vår kunskap förbättrats avseende i vilka bostäder det brinner, vem som drabbas samt vilka insatser och tekniska system som kan vara till nytta. Det är viktig kunskap som ska användas i det förebyggande arbetet. Även om samhällets förmåga att förebygga bränder i stort har utvecklats positivt finns det områden som är i behov av vidareutveckling.

Visionen för den svenska nationella strategin för ett stärkt brandskydd som MSB, Boverket, Socialstyrelsen med flera tagit fram är att ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand.

MSB publicerade tidigare i år en rapport i vilken inriktningen av den nationella strategin beskrivs och ett antal åtgärdsområden presenteras. Ett åtgärdsområde handlar om att stärka särskilt riskutsatta individers brandskydd i hemmiljö. MSB pekar ut att ett systematiskt arbete med stärkt brandskydd för dessa individer kan minska antalet som omkommer i bostadsbrand och skapa bättre förutsättningar för en trygg vård i hemmiljö. För att det ska kunna realiseras behöver kommunerna och regionerna i högre utsträckning arbeta systematiskt med att anpassa brandskyddet för denna grupp. Det är också viktigt med en fördjupad samverkan mellan aktörer på kommunal nivå såsom den kommunala räddningstjänsten, socialtjänsten och i förekommande fall den kommunala hälso- och sjukvården. Ett exempel på en konkret åtgärd är att identifiera personer med behov av förstärkt brandskydd på grund av ökat riskbeteende eller begränsad förmåga att reagera och agera i samband med en brand.

Det framstår tydligt att god kunskap om lokala förhållanden är av stor betydelse, då både insatser och åtgärder behöver anpassas till lokala förutsättningar och den riskbild som finns i kommunerna. MSB och Socialstyrelsen har tillsammans tagit fram vägledningen *Brandsäker bostad för alla: Stärkt brandskydd för särskilt riskutsatta individer* som ett stöd till kommunerna. Vägledningen reviderades i slutet av förra året.

Det har de senaste åren vidtagits flera viktiga åtgärder som syftar till att stödja de ansvariga aktörernas arbete med att säkerställa ett likvärdigt och effektivt brandskydd.

Anf. 41 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret.

Det är sant att kunskapen om orsaker och åtgärder har ökat under de senaste åren. MSB:s och Socialstyrelsens vägledning är ett bra stöd i arbetet. Det gör att vi har ett bra utgångsläge för att göra något. Men det räcker inte i sig självt, utan någon behöver också göra det.

Det är precis det vi behöver diskutera i den här frågan. Samverkan är bra, men så länge socialtjänsten inte ser det som sitt ansvar att genomföra konkreta åtgärder i brukarnas bostäder blir det ingen effekt.

LSO är en kravlagstiftning, men vad hjälper det med information och förelägganden mot exempelvis en äldre sängsökare med garantipension? Tycker regeringen att de lokala räddningstjänsterna ska göra tillsyn hos de här personerna och förelägga dem att investera i brandskyddsåtgärder som de inte har råd med under hot om vite? Det är inte rimligt.

Fru talman! När det gäller bostadsbrand är det extra viktigt att se över brandskyddet för de äldre och mest sjuka eftersom det är en mer utsatt grupp, i synnerhet som många av dem har begränsad rörlighet. Det brinner inte oftare hos äldre, men de drabbas hårdast. Många klarar inte av att släcka eller utrymma på egen hand på grund av fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Andra riskfaktorer är demens, alkohol, rökning och inte minst funktionsvariationer. Det kan också vara medicinering där trötthet är en av biverkningarna.

Ministern har räknat upp hur många som enligt Socialstyrelsen drabbas av dödsbränder och andra skador. Varje år omkommer runt 90 människor, som ministern är inne på. Det är oftast fysiska eller psykiska sjukdomar eller funktionsvariationer som är orsak till att det som hade kunnat stanna vid ett tillbud utvecklas till en allvarlig situation med åtföljande dödsfall.

Fru talman! Enligt 4 § socialtjänstlagen har äldre personer rätt att leva under trygga förhållanden. Samtidigt har vi en grupp äldre som bor i ordinarie boende men som inte har möjlighet att själva sätta sig i säkerhet även om de upptäcker att det brinner. Det finns faktiskt berättelser från hemtjänstpersonal som vittnar om att äldre har sagt till dem att ta ur batterierna eftersom de själva vet om att de inte kan ta sig till räddning.

Lagen om skydd mot olyckor pekar tydligt på att den enskilda personen ansvarar för sin brandsäkerhet. Som moderat, fru talman, tycker jag att enskilt ansvar är bra. Det är en bra princip. Den bygger dock på att den enskilda faktiskt kan göra något åt sin situation, och där menar jag att det finns för mycket brister när det gäller den här gruppen. Samhället behöver träda in, och det ska vara likadant var man än bor i landet. Vi behöver diskutera att det finns olikheter beroende på var man bor.

En person som kan utrymma på egen hand kan få ett skäligt brandskydd genom att installera en brandvarnare och möjligen en spisvakt, men för personer som inte kan utrymma på egen hand hjälper ju inte detta. De behöver oftast ett portabelt system som kan kosta nästan en årsinkomst för någon med garantipension.

Slutligen vill jag säga att eget ansvar är bra, men det fungerar bara om den enskilde har rimliga förutsättningar att ta det ansvaret. När det gäller dem som inte har det behöver vi som samhälle gå in och göra det åt dem.

Anf. 42 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tycker att det är en viktig interpellation vi diskuterar. Hela frågan om brand får kanske lite för lite uppmärksamhet – många människor dör eller skadas allvarligt i bränder varje år.

Jag tycker också att det är bra att vi hör moderater tala om gemensamt ansvar. Det finns i det här sammanhanget ingen annan än kommunen som har förmågan att se var och i vilken verksamhet dessa utsatta människor finns och hur den förebyggande verksamheten egentligen ska se ut.

Vi har just skärpt lagen. Lagen tar inte sikte på att utdela vite till enskilda personer. Jag vet inte varför detta ens sägs här i kammaren. Hela poängen är att MSB ska utöva tillsyn över att kommunerna följer LSO. Kommunerna ska ha ett handlingsprogram både för räddningstjänsten och för den förebyggande verksamheten. Det är detta ansvar vi nu skärper med den lagstiftning som har gått genom riksdagen, och det tycker jag är bra. Då får man en lokal kännedom. Man måste jobba med den förebyggande verksamheten och med ett handlingsprogram för räddningstjänsten, och då

kan man identifiera riskgrupper och riskmiljöer och diskutera hur man lättast och bäst kan undvika att brand uppstår och hur man räddar liv. Detta tycker jag är en rimlig ordning att ha.

Med de olika vägledningar som MSB nu tillsammans med Socialstyrelsen har tagit fram och som uppdaterades senast i slutet av förra året, tror jag, finns det numera väldigt bra underlag för att kommunerna ska kunna bedriva både en bra räddningstjänstverksamhet och en systematisk förebyggande verksamhet. Det tycker jag är bra.

Jag tror att detta är något som behövs, och det är därför vi har skärpt lagen och gett MSB befogenhet att utöva tillsyn och ytterst också kunna förelägga en kommun som inte fullgör sina skyldigheter att åtgärda bristerna. Det tycker jag är jätteviktigt.

Anf. 43 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Ja, regeringen kanske har för lite fokus på brand. Det är precis detta vi diskuterar här. Vi måste förebygga bränder, men framför allt måste vi förebygga dödsbränder och allvarliga skador hos äldre och personer med funktionsnedsättning. Hur kan vi nå dit? Det är den stora frågan.

Det finns en myt om äldres utsatthet för bränder. Den sägs bero på att vissa av dem är dementa och glömmar bort att de har lagat mat, men detta är väldigt ovanligt. Äldre orsakar tvärtom väldigt få bränder, och deras utsatthet för dödsbränder beror mer på deras fysiska kapacitet.

Särskilt stort är problemet för äldre som också är rökare. Forskning har visat att personer som är över 85 år och röker löper 45 gånger större risk att omkomma i bränder än befolkningen i allmänhet. Det är sällan den första tappade cigaretten som gör att det börjar brinna. I stället är det väldigt vanligt att golv och textilier har fått hundratals brännmärken före den dag då cigaretten leder till en brand som den drabbade inte kan komma ifrån.

Med få undantag besöks dessa personer flera gånger per dygn av hemtjänsten. Vi tycker att det i lex Sarah bör ingå en skyldighet att rapportera den typ av missförhållanden som medför en orimligt hög risk att omkomma i en brand, och kommunen bör vara skyldig att ta fram en plan för hur risken ska hanteras – antingen genom att den enskilde uppmanas att vidta vissa åtgärder eller, när detta inte är rimligt, genom att kommunen vidtar åtgärder enligt bostadsanpassningslagstiftningen, som jag nämnde tidigare.

Individanpassat brandskydd, en arbetsmodell som finns i exempelvis min hemkommun Karlstad och som jag själv var engagerad i att arbeta fram, är ett exempel på en åtgärd som förebygger brand och olyckor, där kommunens biståndsbedömare för varje enskild person som har insatser enligt LSS eller socialtjänstlagen bedömer riskfaktorer och sätter in åtgärder vid behov. Det kan handla om spisvakter eller mobilt automatiskt sprinklersystem. En sådan arbetsmodell, tillsammans med fasta och mobila automatiska släckanläggningar, har under flera år lyfts fram som ett effektivt system för att förebygga att människor omkommer eller allvarligt skadas av brand.

Jag skulle vilja att regeringen tillsatte en utredning om hur brandskyddet för äldre kan stärkas, på samma sätt som man gjorde i Norge för några

år sedan. Då kan frågan belysas ur alla perspektiv, och man kan komma fram till hur lagstiftningen kan anpassas på bästa sätt.

Det är inte rimligt att det finns äldre och sårbara personer i vårt samhälle för vilka det bara är en tidsfråga innan de omkommer i en brand. Forskning har visat att dessa personer ofta är vakna när det börjar brinna och att de ofta omkommer av själva brännskadorna, vilket är ett fruktansvärt sätt att omkomma på.

Regeringen behöver också utreda hur vi som samhälle kan göra vårt yttersta för att undvika att detta händer. Det finns ett fåtal lovvärda initiativ i olika kommuner, men eftersom det inte finns något utpekat ansvar blir satsningarna oftast kortlivade och personberoende. Man behöver på nationell nivå ställa krav på kommunerna att peka på vem som har ansvar för detta så att vi kan göra något åt denna ohållbara situation.

Anf. 44 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är bra att interpellationsdebatten har gått vidare till diskussionen om *hur*. Det tror jag är viktigt, för vi verkar helt dela problembilden: att bränder både dödar och skadar människor i alldeles för stor utsträckning i vårt land.

Jag tror inte att vägen framåt nu är en utredning om vad som fungerar i detta – det vet vi ju. Vi har ett jättemycket bättre kunskapsläge i dag när det gäller vad som förebygger bränder, vad som är effektivt för att göra det, hur vi ringar in riskmiljöer och vilka grupper som är mest utsatta. Att ta en omväg via en utredning när vi redan vet detta tycker jag inte verkar rätt.

Det som händer nu är att en ny lagstiftning ska implementeras och gälla. Den nya lagen om skydd mot olyckor innefattar ett mål som inte fanns förut, ett nationellt mål för den brand- och olycksförebyggande verksamheten. Enligt LSO ska kommunerna ha handlingsprogram både för den förebyggande verksamheten och för räddningstjänsten. De nationella kraven på handlingsprogram finns alltså redan.

Dessutom har vi flyttat ansvaret för tillsynen. Nu är det Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som utövar tillsynen över att man följer LSO och de föreskrifter som meddelats. Då måste kommunerna anpassa sin verksamhet efter de lokala förutsättningarna. Har man riskutsatta grupper och verksamhet som kommer i kontakt med människor som kan ha problem på det sätt som beskrivs bör detta ingå i handlingsprogrammen för både räddningstjänsten och de förebyggande verksamheterna. Den som är ytterst ansvarig är kommunen, oavsett vilken verksamhet i kommunen det handlar om. Det tycker jag är ett ganska bra sätt att bedriva verksamheten, i stället för att peka på *en* aktör inom kommunen eftersom flera aktörer i kommunen de facto kan vara ansvariga för denna fråga.

Om detta inte skulle fungera har jag inga problem med att skärpa lagstiftningen ytterligare, om det behövs. Men nu har vi just, från den 1 januari, skärpt lagstiftningen och infört ett nytt mål, och då är det den lagstiftningen och den målsättningen som måste gälla för kommunal räddningstjänst runt om i hela Sverige.

Anf. 45 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Det är glädjande att ministern inte är främmande för att skärpa lagen om den inte fungerar.

Detta är kommunens yttersta ansvar, säger ministern. Då är det faktiskt upp till bevis också – att det fungerar bra och man förebygger bränder och inte bara pratar om spisvakter och brandvarnare, för det räddar inte liv för den som har en funktionsvariation.

Ministern säger att det framstår tydligt att god kunskap om lokala förhållanden är av stor betydelse då både insatser och åtgärder behöver anpassas till lokala förutsättningar och den riskbild som finns.

Fru talman! Vad är den slutsatsen baserad på? Man har forskat på problematiken ur olika perspektiv. Ingenting tyder på att lokala förhållanden skulle vara en avgörande faktor. Problematiken och åtgärderna är exakt desamma i hela landet, men det ser olika ut med insatserna för de äldre och för personer med funktionsvariation.

Om nu lagen har skärpts och ändrats borde det inte vara sådana olikheter beroende på var i landet man bor. Det finns ju goda exempel på kommuner som har ett gott arbete, där man har gjort flera olika insatser via biståndsbedömare i hemmet, som faktiskt räddar liv, och då borde man göra på det sättet i hela landet. Man borde ställa krav på att kommunerna ska göra det. Även om kommunerna har det yttersta ansvaret är det ju inte sagt att de levererar just dessa insatser, som man vet fungerar. Det är detta jag talar om. Det är där vi räddar liv.

Anf. 46 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är viktigt att den nya lagen får genomslag, att kommunerna följer den och att de tar den här frågan på allvar.

Det jag menar i mitt svar med kunskap om lokala förhållanden handlar just om var de särskilt riskutsatta individerna finns och vilka verksamheter som är mest sårbara för brand. Vi vet ju i dag av studier och statistik var bränder uppstår. Den kunskapen måste man använda lokalt när man jobbar med verksamheten, med räddningstjänst och i det förebyggande arbetet.

Kommunerna har nyckelrollen här. MSB har nu ett tillsynsansvar och också ett ansvar att bistå och samordna kommunernas förebyggande arbete och att sprida de goda exemplen och den kunskap som finns.

Det har gått så pass lång tid nu att kunskapen finns. Det är inte så avancerat att veta vad som behöver göras. Jag har stora förhoppningar om att den lagskärpning som nu är genomförd, med ett nytt nationellt mål, också får genomslag i kommunernas verksamhet när det gäller både räddningstjänst och den förebyggande verksamheten.

Gör vi detta tillsammans i Sverige är jag helt övertygad om att vi kan minska antalet bränder som leder till allvarliga skador och ytterst död.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2020/21:891 om kontaminerat vatten

Anf. 47 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat miljö- och klimatministern tillika vice statsministern om han har för avsikt att ta fram nationella riktlinjer för att omhänderta kontaminerat vatten på ett säkert sätt i alla kommuner, vilka skäl som ligger bakom att det i dag inte finns nationella rikt-

linjer för omhändertagande av kontaminerat vatten samt om regeringen har för avsikt att kompensera Sveriges kommuner för risken att kontaminerat vatten ökar med anledning av hotet om fler elbilsbränder.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Kommunal räddningstjänst har ett ansvar som verksamhetsutövare i samband med räddningsinsatser, vilket innefattar att miljörisker ska beaktas, såväl enligt miljöbalken som enligt lagen om skydd mot olyckor. I samband med en insats, exempelvis en brand, gör alltid räddningstjänsten en riskbedömning utifrån den rådande situationen, bland annat för att bedöma riskerna kopplat till var branden uppstått och vilken typ av insats som är mest lämplig.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har under flera år arbetat aktivt med frågor om kontaminerat släckvatten. MSB har tillsammans med Naturvårdsverket tagit fram en vägledning som kommer att publiceras senare i år i vilken de senaste årens kunskapsinhämtning redovisas. Vägledningen är tänkt som ett generellt stöd vid bränder med kontaminerat släckvatten och kommer att belysa vikten av att berörda aktörer arbetar tillsammans för att minska giftiga utsläpp och skador på miljön.

MSB och Naturvårdsverket anser att de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken ska beaktas vid all slags brandbekämpning. Det innebär bland annat krav på kunskap och försiktighet samt att det är räddningsledarens ansvar att se till att det finns tillräcklig kunskap om olika släckmetoder. Största möjliga försiktighet ska iakttas vid val av släckmedel och släckmetod för att förhindra att det uppstår en föroreningskada.

MSB rekommenderar räddningstjänsterna att i största möjliga mån förhindra spridningen av kontaminerat släckvatten och säger att passiv insats ibland kan vara det bästa alternativet när det inte finns någon risk för spridning eller farlig gasbildning. Men om det inte går att undvika kontaminerat släckvatten rekommenderar MSB att det samlas upp i efterhand för destruktion.

Anf. 48 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Nu står vi här igen och debatterar elbilar och elbilsbränder och hur de påverkar miljön. Det tycker jag är bra. Jag upplever verkligen att vi inte har tillräckliga kunskaper och riktlinjer i de här frågorna ännu.

Antalet elbilar i Sverige ökar, och med detta ökar också risken för elbilsbränder. Att släcka en vanlig bil kräver ungefär 1 000 liter vatten, men att släcka en elbilsbrand kräver väldigt mycket mer. Jag har fått höra att de flesta räddningstjänster i Sverige faktiskt inte är dimensionerade för att släcka elbilsbränder med det antal liter vatten som behövs och den tid som det tar.

Då är det ganska stor risk för att kontaminerat vatten läcker ut i vår miljö och i våra marker. I Sverige finns det inget explicit lagkrav på att en så kallad släckvattenutredning ska göras eller vad den ska innehålla. De görs, men i varierande utsträckning. En sådan utredning har ju som syfte att utreda mängden kontaminerat släckvatten som kan uppstå under en släckinsats. Men det finns alltså inte några lagkrav på att de ska genomföras, och än mindre finns det tydliga riktlinjer. Därför blir det väldigt stora skillnader i hur släckvattenutredningar görs av olika aktörer och vad de innehåller.

Det blir ju en större risk för att vi får kontaminerat släckvatten i vår miljö.

Miljöbalken, som ministern också nämner, är tydlig med krav på kunskap och försiktighet när det är räddningsledarens ansvar att se till att det finns tillräckliga kunskaper om olika släckmetoder och att största möjliga försiktighet ska iakttas vid val av släckmedel och släckmetod för att förhindra att det uppstår en föroreningsskada.

Jag snubblade i går över en fallstudie om släckvattenutredningar, *Fallstudie om släckvattenutredningar – från vilda västern mot en branschpraxis*, som kom i Lund i år. Det är tydligt att det faktiskt är ganska otydligt kring de här frågorna. Det är lite vilda västern, faktiskt.

I min interpellation tar jag också upp detta med otydligheten. Jag undrar vilka skäl som ligger bakom att det i dag inte finns nationella riktlinjer för omhändertagande av kontaminerat vatten i våra kommuner.

Jag frågade ju också om ministern avser att ta fram nationella riktlinjer. Jag vet inte om jag ska tolka svaret från ministern som att detta inte kommer att ske, för jag fick faktiskt inget svar på det. I så fall måste jag ju ställa följdfrågan: Hur ska vi säkerställa att vi inte får ett ökat inflöde av kontaminerat vatten i vår miljö?

Anf. 49 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Alexandra Anstrell, för en fortsatt debatt på temat elbilar, den här gången med lite mer fokus på just kontaminerat släckvatten!

Låt mig komma med en liten ingångskommentar: Vatten är ju det släckmedel som räddningstjänsterna i Sverige mest använder för att bekämpa bränder. Vatten hämtas från ledningsnätet eller pumpas från sjöar. Vatten som inte förångas när det används för att släcka bränder kan vara mer eller mindre förorenat, och det beror på vad som har brunnit. Det är detta som avgör vad som finns i det kontaminerade släckvattnet. Hur platsen för branden ser ut avgör hur komplicerat det blir.

Kontaminerat släckvatten är på intet sätt ett nytt fenomen. Det är något som räddningstjänsten jobbar med varje dag. Det är inte heller unikt för elbilsbränder, men vid elbilsbränder är mängden kontaminerat vatten större och det finns fler olika beståndsdelar i det efteråt, vilket ställer krav.

Oberoende av vilket slags brand det handlar om är MSB:s rekommendation till räddningstjänsterna att i största möjliga mån förhindra spridning av släckvatten, men när så ändå behöver ske bör det samlas upp i efterhand för destruktion. Denna rekommendation gäller alla typer av bränder där vatten används som släckmetod. Det är alltså inte unikt för just elbilsbränder.

Om man går in och läser mer detaljerat i de rekommendationer som finns kan man se att MSB i dag säger att den generella strategin vid bilbrandssläckning ska vara att minimera vattenanvändningen, kvarhålla så stor del av släckvattnet som möjligt på brandplatsen, välja det minst dåliga alternativet och slutligen på olika sätt försöka minimera skadans omfattning. Vid en släckinsats tipsar MSB om att till exempel täcka över brunnar, förhindra läckage till övriga rörgravar, valla in till en plats där det är tätt underlag, samla ihop släckvatten, suga upp släckvatten med slamsugningsbil och rena släckvatten med mobil rening.

Det finns alltså väldigt mycket rekommendationer när det gäller detta. Sedan kommer ytterligare en vägledning om just detta senare i år som MSB tillsammans med Naturvårdsverket har tagit fram.

Jag menar att det är mycket kunskap på området. Det är mycket som har hänt på senare år. Man har arbetat med att finansiera projekt för att utveckla metoder och tekniker och med att ta fram utrustning för uppsamling. Det sker ett väldigt aktivt utvecklingsarbete både i den kommunala räddningstjänsten och kopplat till MSB som myndighet. Jag menar att det ska fortsätta. Jag har stort förtroende för att kommunal räddningstjänst och MSB tar frågan på största allvar.

Anf. 50 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Ja, jag har också stort förtroende för att detta ska genomföras eftersom det tas fram nya underlag. Men hur säkerställer vi sedan att det faktiskt finns kompetens ute i Sveriges räddningstjänster och att detta verkligen genomförs, så att vi inte får kontaminerat släckvatten ute i vår miljö?

Jag tänker att världen förändras. Vi får fler och fler elbilar. Det måste vi ta höjd för. Vi behöver mer kunskap och annat.

Nu finns det då metoder som används för rening av släckvatten, som MSB har tagit fram. På en del ställen i Sverige finns anläggningar som tar emot kontaminerat vatten för rening. På en del andra ställen är det lite längre att åka, och det ser lite glesare ut. Till och med här i vår huvudstad – detta har jag fått berättat för mig – är det väldigt svårt att bli av med kontaminerat vatten en fredagskväll. Det är alltså svårt utanför kontorstid. Bränderna rättar sig dessvärre inte riktigt efter kontorstiderna.

Kostnaderna är också ganska stora i en del fall. Det är alltså svårt att lämna ifrån sig detta, men det är också en kostnad som läggs på våra svenska räddningstjänster, vilket i sin tur belastar våra svenska kommuners budgetar.

Jag ställde en fråga i min interpellation kring detta med pengar. Jag upprepar den: Har ministern och regeringen för avsikt att kompensera Sveriges kommuner för risken att kontaminerat vatten ökar med anledning av hotet om fler elbilsbränder?

Nu har jag faktiskt fått er budget, och där fanns det inte med. Jag tolkar det som att man inte tänker ersätta Sveriges kommuner för detta. Då undrar jag: Hur resonerar ministern egentligen kring det?

Elbilarna ökar mer och mer, och det finns tydliga riktlinjer om ökad elektrifiering. Men sedan? De som sitter med svartepetter i detta är Sveriges kommuner och Sveriges räddningstjänster. Vad säger ministern till dem?

Anf. 51 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Räddningstjänst är en kommunal uppgift. Uppgiften är att hantera bränder eller olyckor, så det är ingen förändrad ansvarsfördelning vi talar om här. Kommunerna måste ta höjd för en ökad risk för olyckor. Hur samhällsplaneringen ser ut påverkar verksamheten i en kommun, och det ser olika ut i landet.

När det gäller just elbränder delar jag bilden att elbilsbränderna, generellt sett, kommer att öka över tid. Mellan 2018 och 2020 har vi i Sverige haft 34 rapporterade elbilsbränder. Det är inte jättemycket i förhållande till

hur många bränder som räddningstjänsten hanterar under tre år i vårt land. Men jag delar bilden.

Än så länge – detta hade vi en diskussion om förra gången – ser vi inte att det finns en ökad benägenhet för elbilar att brinna jämfört med de fossila bilar vi har i dag. Men vi får se hur det utvecklar sig över tid. Det kan vara så att äldre elbilar har en större benägenhet att brinna, som Anstrell påpekade. Det har vi inte sett än. Men eftersom vi får allt fler elbilar finns det större risk att det brinner i elbilar – det är väl helt korrekt.

Men när det handlar om kontaminerat vatten tror jag att man måste se att det är större än bara elbilar. Det handlar om alla typer av bränder. Räddningstjänsten använder mycket vatten för att släcka bränder i dag och kommer att behöva göra det också framöver. Då är miljöaspekterna viktiga, så att till exempel grundvatten inte påverkas eller försämrats.

Detta är en fråga vi jobbar med, men vi kanske kan återkomma till diskussionen efter det att vägledningen från MSB och Naturvårdsverket har tagits fram. Jag tror nämligen att den kommer att påverka hur den kommunala räddningstjänsten kan jobba och göra att man får ett bättre beslutsstöd för det arbete som måste göras. Men ytterst finns det en lagstiftning som gör att räddningstjänsten måste ta hänsyn till miljön också när man gör sina räddningsinsatser.

Anf. 52 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Ja, jag ser fram emot att vi kan fortsätta debatten när det underlaget kommer.

När det gäller detta med att beräkna släckvatten handlar det både om förväntad brinntid och om brandvattenflöde. Som jag sa tidigare visar den fallstudie från Lund som jag ramlade över i går, *Fallstudie om släckvattenutredningar – från vilda västern mot en branschstandard*, att det är en ganska stor otydlighet och att det finns stora skillnader mellan olika aktörer.

Jag hade faktiskt inte läst den innan jag skrev min interpellation. Men jag kan säga att jag inte blev lugnad av att läsa den. Jag tänker: Kom igen nu, herr minister! Borde vi inte kunna få till lite tydlighet här? Det vore väl ändå bra för vår miljö med nationella riktlinjer när det gäller att omhänderta kontaminerat vatten på ett säkert sätt i alla kommuner.

Anf. 53 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tror att vi kan återkomma till den diskussionen flera gånger. Men MSB har tillsammans med Naturvårdsverket sagt att de just nu har tagit fram en vägledning som kommer att publiceras senare i höst.

Vägledningen är tänkt som ett generellt stöd vid bränder där vatten är kontaminerat och kommer att belysa vikten av att berörda aktörer arbetar tillsammans med hanteringen av det kontaminerade släckvattnet för att minska giftiga utsläpp och skador på miljön. De senaste årens kunskapsinhämtning på området kommer att redovisas i vägledningen, så det kommer nog att bli ett väldigt bra stöd för det utvecklingsarbete som måste ske på området.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2020/21:894 om utsläpp i svenska vatten

Anf. 54 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat mig vilka initiativ jag har tagit för att säkerställa att Sveriges beredskap i fråga om miljöräddning är modern och även klarar hybridoljor och hur jag planerar för att Kustbevakningen ska kunna genomföra sitt uppdrag, som innebär nya kompetenser, ny teknik och möjligen ny materiel. Vidare har hon frågat mig vilka arbetsuppgifter jag anser att Kustbevakningen kan prioritera bort för att kunna både hålla budget och genomföra sitt uppdrag.

Det är ur miljö- och säkerhetsperspektiv av stor vikt att effektivt kunna övervaka och skydda Sveriges hav, kustområden och större insjöar. Kustbevakningen är en central aktör inom området och har till uppgift att utföra miljöräddningstjänst och annan räddningstjänst till sjöss samt bedriva sjöövervakning.

För sitt uppdrag har Kustbevakningen ett stort antal fartyg stationerade på ett tjugotal kuststationer längs Sveriges kust, Vänern och Mälaren samt flygplan stationerade på en flygkuststation i Nyköping.

Kustbevakningen analyserar löpande den förändrade hotbilden och vilken förmåga som behövs för en effektiv miljöräddningstjänst och miljöövervakning till sjöss nu och i framtiden. Myndigheten har exempelvis identifierat att vissa nya typer av bränslen som transporteras eller används som drivmedel till sjöss medför att ny teknik och metodik behövs vid miljöräddningsoperationer. I detta arbete samverkar Kustbevakningen med andra ansvariga myndigheter och även med sina motsvarigheter i EU och i grannländer.

Regeringen har sedan 2018 tillfört Kustbevakningens anslag cirka 140 miljoner kronor, med syfte att upprätthålla och stärka myndighetens verksamhet och förmåga. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2022 att anslaget för Kustbevakningen ökas med 30,5 miljoner kronor och beräknar motsvarande tillskott per år 2023 och 2024. Anslagsökningen syftar bland annat till att stärka myndighetens förmåga till miljöövervakning och miljöräddningstjänst till sjöss samt att bidra till EU:s gränsbevakning och fiskerikontroll till sjöss.

Inom ramen för sitt uppdrag utvecklar Kustbevakningen löpande sin förmåga i takt med omvärldsutvecklingen och vidtar de åtgärder som behövs för att bedriva en så effektiv verksamhet som möjligt. Regeringen kommer även fortsättningsvis att noga följa utvecklingen för att säkerställa Sveriges förmåga till miljöövervakning och miljöräddningstjänst till sjöss.

Anf. 55 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Jag besökte Kustbevakningen för några veckor sedan och fick reda på att det är ett problem med de nya hybridoljorna. De fäster inte på länsarna på samma sätt som så kallad gammal petroleumolja. De blir alltså kvar i vattnet. Man upplever det som att de kan bli vaxartade eller som att de helt enkelt blir kvar i vattnet.

Kustbevakningen har miljöräddningstjänst till sjöss, och vid ett eventuellt utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen är det de som har uppdraget att ta hand om det. Det blir ganska svårt att ta upp någonting om man inte har verktyg eller materiel för det.

En studie som norska Kystverket gjorde 2017 visade att det även där fanns problematik i fråga om att ta upp hybridoljan. Ungefär 80 procent av handelssjöfarten använder sig i dag av nya lågsvavliga bränslen, där hybridoljan utgör en stor del. Vi vet dock inte hur stor andel det är. Även här i Sverige har man konstaterat att hybridoljan är svår att ta upp, vilket gör att Kustbevakningen i sin helhet har en väldigt begränsad förmåga att utföra en effektiv miljöräddningsoperation om hybridoljorna skulle vara med i en olycka, eftersom våra upptagningsssystem är anpassade för petroleumolja.

Jag tänker att en fråga som skulle behöva belysas mer genom forskning är hur de löses upp även i vattenmassorna över tid, hur stor risken är för kontaminering även där och hur den skulle se ut.

Även i den här debatten är jag alltså ute efter att vi behöver ha tillräckligt bra skydd och kontroll av vårt vatten. Därför har jag frågat ansvarig minister vilka initiativ han har tagit för att säkerställa att Sveriges beredskap i fråga om miljöräddning är modern och även klarar hybridoljor. Ministern blir mig dock svaret skyldig.

Anf. 56 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Min poäng i svaret är att Kustbevakningen ständigt måste följa en förändrad hotbild, det vill säga när det kommer nya drivmedel eller annat kan förutsättningarna för Kustbevakningens arbete förändras. Det är det som sker just nu.

Jag har ingen annan uppfattning än interpellanten. Det här är en ny utmaning för Kustbevakningen och inte bara i Sverige utan även i våra grannländer och i hela EU. Det finns i dag inte någon riktigt effektiv teknik och metodik vid utsläpp av bränsle med lättare fraktioner.

Myndigheten ser därför över sin förmåga att läktra och mellanlagra de här nya fartygsbränslena så att utsläpp i vatten kan begränsas. Man försöker titta på att utveckla den här nya förmågan i samarbete med EU och våra grannländer. Man deltar i projektet Imaros, som drivs av det norska Kystverket och som syftar till att ta fram kunskap om hur de här nya bränsletyperna ska kunna omhändertas. Den här nya hotbilden är också huvudtemat på den nationella konferensen om oljeskadeskydd som arrangeras av Nationell samverkansgrupp för oljeskadeskydd. MSB är sammanhållande och Kustbevakningen är värdmyndighet för årets konferens.

Man jobbar alltså hårt med frågan, men det är inte första gången som nya fenomen uppstår som Kustbevakningen och andra myndigheter måste hantera.

Anf. 57 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Vi har haft ett flertal debatter om just Kustbevakningen där jag faktiskt också tidigare har sagt att jag inte tycker att regeringen har hörsammat Kustbevakningens rop på hjälp. De har alltså fått fler och fler uppgifter men inte mer pengar. De har heller inte fått några direktiv om vad som ska plockas bort från to do-listan.

Ministern berättar nu att regeringen satsar 30,5 miljoner på Kustbevakningen. Det var jättebra, men de äskade ju 74 miljoner, varav 33 miljoner var till personalkostnader och 34 miljoner till fossilfri drift, till exempel.

Med regeringens budgetsatsning på mindre än hälften av det som myndigheten har äskat kvarstår min fråga: Vilka arbetsuppgifter anser statsrådet att Kustbevakningen kan prioritera bort för att både kunna hålla budget och genomföra sitt uppdrag?

Är det så att den rödgröna regeringen vill ge myndigheten ett free card vad gäller fossilfri drift, eller är det den fossilfria driften som är så viktig att myndigheten inte kommer att ha råd med personal?

Kustbevakningen skriver i sitt äskande att för att kunna möta de krav som ställs på myndigheten behöver de utöka antalet årsarbetskrafter med 150 personer under budgetunderlagsperioden 2022–2024.

Frågan är, fru talman, om ministern och regeringen egentligen har någon plan eller om de smashar upp allt de kan på en onödig familjevecka i budgeten i stället för att på allvar ta ansvar för vår miljö och krisberedskap.

Anf. 58 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Regeringen är väldigt tydlig med att vi måste gå mot fossilfrihet. Det måste gälla våra myndigheter. Men när det gäller just Kustbevakningens omställning till en fossilfri fartygsflotta är det en ganska omfattande omställning som kommer att ta väldigt lång tid att genomföra. Den omhändertas inte av de budgetsatsningar som är presenterade av regeringen nu, kopplat till myndigheten.

Man kan alltid diskutera exakt hur mycket pengar en myndighet ska få i anslag. Jag kan väl bara avslutningsvis konstatera att regeringen ger myndigheten ungefär 30 miljoner kronor i ökade anslag, vilket var vad interpellanten hävdade att Moderaterna föreslog att myndigheten skulle få i vår förra debatt för bara någon vecka sedan.

Anf. 59 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Mycket har hänt sedan vi hade den förra debatten. Till exempel har ju ni lagt fram en ny budget, och det har såklart även Moderaterna för avsikt att göra. Vi får väl återkomma till den delen.

Som vi har varit inne på tidigare är personalsituationen inom Kustbevakningen ansträngd, vilket också har haft en direkt påverkan på förmågan. Under sammanlagt 75 dygn med för få miljöövervaknings- eller kombinationsfartyg har Kustbevakningen inte haft en tillfredsställande beredskap och närvaro till sjöss. De klarade heller inte målen för inställelsetid vid 22 procent av årets miljöräddningsoperationer.

Jag tänker att det kan få förödande konsekvenser om fel sorts olycka händer, om man kan uttrycka sig så, och vi får väldigt skadliga stora utsläpp. Det blir svårigheter när man inte kan genomföra planerad ordinarie verksamhet.

Min avslutande fråga till ministern blir: Hur ska Kustbevakningen förväntas vara en viktig aktör i att bygga upp vårt totalförsvaret när de inte ens ges förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag?

Anf. 60 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Kustbevakningen är en unik myndighet med en unik förmåga att agera till havs och till sjöss. Få andra myndigheter kommer ens i närheten.

Detta innebär också att den här myndigheten får hjälpa till för samhällets bästa i ganska många olika avseenden och har flera viktiga ben att stå på. Ett av de benen är naturligtvis det civila försvarets utveckling men också stödet till det militära försvaret i händelse av krig.

Regeringen har hjälpt till med stora ekonomiska satsningar på olika sätt för att rätta till en del av de stora underskott och problem som fanns i myndigheten. Nu har vi annonserat att vi för nästa år föreslår 30 nya miljoner kronor till myndigheten, men det är rimligt att myndigheten hela tiden tvingas till svåra avvägningar och till att bestämma sig för vilken typ av verksamhet som måste prioriteras inom ramen för det uppdrag man har.

Jag har stort förtroende för att ledningen för Kustbevakningen hanterar detta efter bästa förmåga. Förhoppningsvis blir det lite lättare när man får 30 nya miljoner kronor nästa år.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 12 Svar på interpellation 2020/21:816 om överskultsättning

Anf. 61 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Angelica Lundberg har frågat mig för det första vilka konkreta satsningar riktade till unga personer jag ser ett behov av med anledning av fördubblingen av skuldsaneringsansökningar från unga och överskultsättning som växande samhällsproblem, för det andra om jag kan tänka mig att införa ett komplett skuldregister och för det tredje hur jag ser på behovet av att revidera lagen om högkostnadskrediter så att även fakturaköp som övergår till delbetalning omfattas.

De senaste åren har konsumtionslånen ökat snabbt, och den här typen av lån kan få stora konsekvenser för människors privatekonomi. Jag håller helt med Angelica Lundberg om att det är oroväckande att unga personer har omfattande skulder och att många hamnar i Kronofogdemyndighetens register.

Regeringen tar frågan om överskultsättning på stort allvar och har därför tagit en rad initiativ, som Angelica Lundberg också framhåller, under de senaste åren. Initiativen omfattar ändringar i lagstiftning, uppdrag till myndigheterna samt andra stödjande och förebyggande åtgärder. Regeringen har till exempel infört ett ränte- och kostnadstak för så kallade högkostnadskrediter. Reformen verkar enligt en analys från Finansinspektionen ha bidragit till att minska utbudet av högkostnadskrediter. Förra året

infördes även bestämmelser om att ett kreditalternativ inte får vara förvalt eller presenteras före andra betalningsätt vid e-handel. Åtgärden bidrar enligt en nyligen publicerad rapport från Finansinspektionen till att minska riskerna för att konsumenter lockas till oöverlagda krediter vid e-handel.

I somras presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till nytt konsumentkreditdirektiv. Regeringen välkomnar förslaget och avser i förhandlingarna att verka för ett högt och balanserat konsumentskydd.

Det är också viktigt att företagen som lämnar konsumtionslån agerar ansvarfullt. En god kreditprovning bidrar till att minska riskerna som är förknippade med konsumtionslån. Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten och Finansinspektionen har uttryckt att branschen måste ta ett större ansvar för konsumtionslånen. Konsumentverket har nyligen beslutat om nya allmänna råd, och även Finansinspektionen har föreslagit nya allmänna råd som ska klargöra hur kreditgivare bör agera för att leva upp till kraven på god kreditgivningssed och på kreditprovning.

Med det sagt fortsätter regeringen att följa frågan om överskudsättning och kreditprovning av konsumtionslån. Regeringen utesluter inte att ytterligare åtgärder för att motverka överskudsättning behöver vidtas.

Anf. 62 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Problemen med överskudsättning till följd av konsumtion hos privatpersoner är stora. Summan av de fordringar som svenska folket just nu har hos kronofogden och olika inkassobolag är ungefär 165 miljarder. Det är inte direkt småpengar. Förutom de problem de ger i privatekonomin med dålig kreditvärdighet, som kan leda till att man får svårigheter att erhålla lån eller att få och behålla en bostad, medför överskudsättning även lidande och psykisk ohälsa. Enligt en rapport från Konsumentverket från 2015 har var sjätte skuldsatt person försökt att ta sitt liv. Ångest och depression är kraftigt överrepresenterat i gruppen skuldsatta jämfört med befolkningen i stort.

Fru talman! Den här regeringen har nu haft makten i lite över sju år. Under den här tiden är det faktiskt inte mycket som har blivit bättre. Inte heller när det kommer till överskudsättningen har regeringen lyckats. Det är bra att Åsa Lindhagen och jag verkar dela problembilden av överskudsättning, men jag saknar svar på vilka konkreta åtgärder som statsrådet ser behov av och har för avsikt att vidta – specifikt när det kommer till gruppen unga, där vi vet att problemen ökar kraftigt.

Att EU-kommissionen nu kommer med ett förslag till ett nytt konsumentkreditdirektiv är kanske bra, men det är inte tillräckligt att bara sitta och vänta på nya EU-regler. Vi måste agera här och nu för att vända trenden, och nyckeln i det förebyggande arbetet är de unga.

Det kan få förödande konsekvenser att som ung gå in i vuxenlivet med skulder. Allt fler unga personer ansöker om skuldsanering hos Kronofogdemyndigheten. Det har i många fall rapporterats att skuldsanering tycks ses som något man lättvindigt kan ansöka om och som en enkel utväg, men problemen mynnar egentligen ut i kunskapsluckor. Det här blir också en negativ spiral eftersom osund skuldsättning hos unga riskerar att leda till att färre barn i framtiden kan tillgodogöra sig kunskapen från sina föräldrar.

Unga personers kunskaper om privatekonomi behöver förbättras. Därför måste vi utreda hur skolan ska kunna ta ett större ansvar för att stärka unga personers kunskaper om privatekonomi och hur samarbetet mellan skola, berörda myndigheter och företag inom branschen kan utvecklas. Det här är något som har efterfrågats av exempelvis kredithanteringsbolag, ekonomer och även av initiativet Ung Privatekonomi.

Kan Åsa Lindhagen tänka sig att stödja ett sådant förslag för att stärka unga personers kunskaper om privatekonomi?

Anf. 63 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Det är oerhört viktiga frågor som lyfts upp här. Jag tycker att riksdagsledamoten beskriver mycket väl vad dessa frågor får för konsekvenser i människors liv. Det handlar inte minst om unga människor, som vi vet är de låntagare som i störst utsträckning riskerar att få problem. Det kan innebära att en ung människa tar sina första steg ut i vuxenlivet och är överskuldssatt. Det leder till psykisk ohälsa och en rad olika svårigheter i vardagslivet.

Jag känner en stor oro över utvecklingen. Det här är frågor där regeringen har vidtagit flera åtgärder de gångna åren. När det gäller skuldsanering kom det en ny skuldsaneringslag 2016, som innebär att det ska bli lättare att få skuldsanering beviljad. Sedan finns den nya lagen om att ett kreditalternativ inte får vara förvalt. Det handlar om att människor ska göra ett aktivt val att handla på kredit. Vidare har ett ränte- och kostnadstak införts, som innebär att man inte ska kunna låna ut pengar hur som helst och göra vilka vinster som helst. Det måste finns någon ordning och reda på finansmarknaderna.

Här har aktörerna ett oerhört viktigt och stort ansvar. Det ansvaret tas inte av alla som ägnar sig åt långivning. Det är därför regeringen har sett sig föranledd att behöva införa de nya lagarna.

Det som lyfts fram här om vad man kan få med sig för kunskaper om ekonomi som ung, redan i skolan, är viktigt. Min ingång i frågorna är att regeringen inte utesluter några åtgärder. Bland annat har vi tittat på vilken betydelse de lagstiftningar som har införts har haft. Behöver mer göras? Det finns också flera myndigheter som jobbar i ett nätverk med att stärka möjligheterna till privatekonomisk utbildning, också mot grupper där det behövs mer kunskap. Det är oerhört viktigt att göra detta arbete.

Det här var några reflektioner om dessa frågor, och jag tackar för att de har lyfts upp här i riksdagen.

Anf. 64 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Frau talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Inte nog med problemen som överskuldssättning ger den enskilde och dennes familj, överskuldssättning kostar också samhället 30–50 miljarder kronor varje år. Med anledning av det lanserar nu Sverigedemokraterna ett kraftfullt åtgärdsprogram med 20 punkter över det som är nödvändigt för att få stopp på den negativa utvecklingen när det gäller överskuldssättning. En del av detta åtgärdsprogram är att utreda hur ett komplett skuldregister kan införas.

Branschorganisationen Svensk Inkasso uppger att det vid årsskiftet 2020/21 fanns drygt 77 miljarder kronor i kapitalfordringar mot konsumenter hos inkassobolag. Det är näst intill en fördubbling på tio år. Dessa skulder syns inte på en kreditupplysning, vilket innebär att kreditgivare, även om de vill, inte kan få en komplett bild av konsumentens ekonomiska situation. Risken är därför att konsumenter beviljas lån och krediter som de inte har möjlighet att betala tillbaka.

För att förbättra kreditprövningarna har Finansinspektionen flera gånger påpekat att regeringen ska tillsätta en utredning om ett komplett skuldregister. Finansinspektionen säger också att ordentliga kreditprövningar är det viktigaste verktyget för att motverka att konsumenter får betalningsproblem.

Jag debatterade frågan med Lindhagens företrädare Per Bolund för ungefär ett år sedan. I den debatten sa han att ärendet bereddes på Regeringskansliet. Jag vill därför höra hur det går med den beredningen. Det har gått ett år. Visserligen har coronapandemin pågått. Men det har inte hänt särskilt mycket.

Det som regeringen faktiskt har gjort, och som Åsa Lindhagen lyfter upp, var att införa lagen om högkostnadskrediter. Det är krediter där den totala kostnaden, den effektiva räntan, är högre än 30 procent plus referensränta. För dessa krediter får den totala kostnaden högst motsvara det dubbla lånebeloppet. Marknadsföringen ska vara måttfull, och krediten ska märkas ut med en varningstriangel.

Den regleringen är bra. Men den är inte heltäckande, eftersom inte alla konsumentkrediter ingår. Krediter som till en början är räntefria och har kort återbetalningstid räknas inte som högkostnadskrediter, även om de sedan övergår till delbetalning och då får en ränta på 30 procent eller mer. I dessa fall kan krediten bli väldigt kostsam. Enligt Konsumentverkets undersökning från 2020 omvandlades så många som 155 000 fakturor till delbetalning på en enda månad. Därför behöver lagstiftningen ändras så att även dessa krediter omfattas av lagen om högkostnadskrediter. Det behöver också utredas om gränsen ska sänkas för när en kredit räknas som en högkostnadskredit. 30 procent är en ganska hög ränta.

Sverigedemokraternas kraftfulla åtgärds paket innehåller också förslag om en beloppsbegränsning för hur stora högkostnadskrediter en person kan inneha totalt i förhållande till sin inkomst. Om låntagaren redan har stora krediter med hög ränta är det rimligt att de betalas av innan man får möjlighet att ta fler högkostnadskrediter. Det skulle innebära en kraftfull broms.

Jag vill fråga statsrådet hur hon ser på ett sådant förslag och om hon är beredd att se över lagstiftningen så att konsumenterna kan få mer rimliga räntor på sina krediter och lån.

Anf. 65 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Jag välkomnar alla förslag på hur vi kan ta ytterligare steg framåt när det gäller att begränsa den överskuldssättning vi ser. Den drabbar inte minst unga, men också människor med låga inkomster löper ökad risk att hamna i en väldigt svår ekonomisk situation. Och det finns aktörer på marknaden som drar nytta av det. Det har jag inte mycket till övers för.

I politiken är det alltid viktigt att överväga alla förslag som inkommer. Jag vill därför tacka för dem.

Även till exempel delbetalningar är något att hålla ögonen på i det nya förslaget från EU-kommissionen när det gäller konsumentkrediter. Där ska Sverige förstås ha en aktiv roll i att se hur vi kan stärka konsumentperspektivet och vad det finns för delar i det direktivet som, när det väl kommer på plats, kan underlätta människors vardag framöver. Det är också en viktig fråga att ha med sig.

Lagen om högkostnadskrediter infördes 2018. Det är inte så länge sedan. Som fallet är med all ny lagstiftning tycker jag att det är rimligt att alltid överväga om det finns saker som man behöver skruva ytterligare på och om det finns hål som man vill täppa till. Det är mina ingångar i fråga om det.

Skuldregister är en fråga som lyfts upp av flera aktörer. Finansinspektionen lyfter också upp det i sin konsumentskyddsrapport. Det är ett förslag som finns i Regeringskansliet. Jag har förståelse för de synpunkter som finns om vilket värde det skulle kunna finnas i att införa ett sådant register. Jag tänker att det är ingenting som kommer att lösa problemen på kort sikt, eftersom det skulle behöva utredas. Man behöver titta på hur det kan göras. Hur inför man ett skuldregister? Det kan också finnas andra länder där det här finns på plats. Vad kan vi i så fall lära av dem? Vi måste också titta på vissa integritetsaspekter som jag tror kan vara viktiga när det gäller de frågorna.

När frågan har diskuterats har jag varit väldigt tydlig med att de aktörer som verkar på finansmarknaden inte kan gömma sig bakom att vi inte har ett skuldregister i Sverige. De har ett oerhört stort ansvar för att också göra kreditprövningar. Bara en enkel kreditupplysning kan faktiskt i några fall leda till att människor inte drabbas av en väldigt svår situation om de blir överskuldssatta. Det är mitt tydliga medskick och besked till dem som verkar på marknaderna.

Jag vill också tacka för att frågan lyfts upp.

Anf. 66 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret och för att vi kan ha den här debatten! Det är som sagt bra att vi har samma problembild.

Tyvärr anser jag att Åsa Lindhagen och hennes regering saknar förslag på lösningar som gör skillnad på riktigt. Man har förvisso gjort några försök att ordna upp situationen. De har varit mer eller mindre lyckade. Men sanningen är att regeringen har misslyckats även på det här området.

Fru talman! Sammanfattningsvis kan jag konstatera att även om regeringen med ord säger att man agerar för att minska överskuldssättningen måste det också synas i handling. Fler åtgärder måste till för att bromsa utvecklingen.

Därför väljer Sverigedemokraterna nu att lansera ett kraftfullt åtgärdsprogram för att motverka den privata överskuldssättningen. Vi lägger fram 20 punkter på riksdagens bord. Det är förslag för förbättrad kreditprövning, fler begränsningar för högkostnadskrediter, skärpta regler för marknadsföring av och reklam för lån och krediter bland mycket annat. Dessa åtgärder är nödvändiga för att vända trenden.

Jag hoppas att vi kan fortsätta att diskutera lösningar på detta allvarliga problem och att alla fina ord och löften som uttalas i kammaren också leder till handling.

Anf. 67 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Jag välkomnar som sagt debatten om de här viktiga frågorna.

Regeringen har gjort en rad olika saker. Det gäller bland annat lagen om att kreditalternativ inte får vara förvalt. Vi har infört ett ränte- och kostnadstak. Och vi har en ny skuldsaneringslag.

Nu, 2021, tittar Finansinspektionen också noga på hur kreditgivare genomför kreditprövningar och om de lever upp till god kreditgivningssed. De reviderar också sina allmänna råd för god kreditgivning. Det är oerhört viktigt för att aktörerna på finansmarknaden ska känna att vi håller ögonen på frågan, och de har ett ansvar för att göra det de kan för att inte försätta människor i en svår situation.

En rad åtgärder har vidtagits. Jag välkomnar också förslag på hur man kan utveckla de redan genomförda åtgärderna och alla förslag som handlar om att ta steg framåt för att människor, inte minst unga och människor som redan har det tufft ekonomiskt, inte ska drabbas av att aktörer på finansmarknaderna är mer intresserade av att tjäna pengar än att undvika risken att människor får det väldigt tufft ekonomiskt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2021/22:4 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige samt Storbritannien och Nordirland

2021/22:5 Ett förenklat upphandlingsregelverk

2021/22:8 Regellättnader på värdepappersmarknaden och några frågor om referensvärden

2021/22:9 Ändringar i vägsäkerhetslagen

2021/22:15 Regeringsprövning av kalkstenstäkter i undantagsfall

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2021/22:15 skulle förkortas till *en* dag.

Skrivelser

2021/22:3 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga

2021/22:6 Riksrevisionens rapport om projektbidrag från anslag 2:4 Krisberedskap

2021/22:13 Riksrevisionens rapport om arbetssökande över 55 år

COM(2021) 345 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén SAMT Regionkommittén En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040

21 september

COM(2021) 572 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén SAMT Regionkommittén Ny EU-skogsstrategi för 2030

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 20 september

2021/22:8 Sexualbrott mot barn

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:9 Arbetsmiljön inom ambulanssjukvården

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:10 Förändrade betygskrav i svenska

av *Arin Karapet* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:11 Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället

av *Ludvig Aspling* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 20 september

2021/22:17 Läroböcker inom UNRWA

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2021/22:18 Konsekvenserna av lättade coronarestriktioner

av *Björn Söder* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:19 Kostnads kontroll hos Trafikverket

av *Martina Johansson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:20 Fördjupning av EU:s relationer med Taiwan

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

Prot. 2021/22:7
21 september

2021/22:21 Försäljning av Metria

av *Lars Beckman* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:22 Handläggningstider för ledningsförrättningar

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:23 Wagnergruppens etablering i Mali

av *Björn Söder* (SD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 18.20.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 7 anf. 31 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 8 anf. 34 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

EMMA PAAKKINEN

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot	1
§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 5 Svar på interpellation 2020/21:808 om Svenska	
Jägareförbundets uppdrag att sköta jakt- och viltvård.....	2
Anf. 1 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	2
Anf. 2 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	3
Anf. 3 LARS BECKMAN (M).....	4
Anf. 4 STEN BERGHEDEN (M).....	5
Anf. 5 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	6
Anf. 6 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	7
Anf. 7 LARS BECKMAN (M).....	8
Anf. 8 STEN BERGHEDEN (M).....	8
Anf. 9 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	9
Anf. 10 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	10
Anf. 11 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	10
§ 6 Svar på interpellationerna 2020/21:809, 901 och 905 om	
vargangrepp	11
Anf. 12 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	11
Anf. 13 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	13
Anf. 14 STEN BERGHEDEN (M).....	14
Anf. 15 LARS BECKMAN (M).....	15
Anf. 16 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	15
Anf. 17 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	16
Anf. 18 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	18
Anf. 19 STEN BERGHEDEN (M).....	19
Anf. 20 LARS BECKMAN (M).....	20
Anf. 21 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	20
Anf. 22 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	21
Anf. 23 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	22
Anf. 24 STEN BERGHEDEN (M).....	22
Anf. 25 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	23
§ 7 Svar på interpellation 2020/21:868 om Säkerhetspolisens	
utredningar om personer med kurdiskt ursprung	24
Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	24
Anf. 27 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	25
Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	26
Anf. 29 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	27
Anf. 30 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	28
Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	29
Anf. 32 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	29
§ 8 Svar på interpellation 2020/21:874 om internationella	
stöldligor i Sverige.....	30
Anf. 33 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	30
Anf. 34 THOMAS MORELL (SD).....	31
Anf. 35 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	32

Anf. 36 THOMAS MORELL (SD).....	33
Anf. 37 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	34
Anf. 38 THOMAS MORELL (SD).....	35
Anf. 39 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	35
§ 9 Svar på interpellation 2020/21:881 om brandskydd hos äldre och personer med funktionsnedsättning	36
Anf. 40 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	36
Anf. 41 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	37
Anf. 42 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	38
Anf. 43 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	39
Anf. 44 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	40
Anf. 45 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	40
Anf. 46 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	41
§ 10 Svar på interpellation 2020/21:891 om kontaminerat vatten	41
Anf. 47 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	41
Anf. 48 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	42
Anf. 49 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	43
Anf. 50 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	44
Anf. 51 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	44
Anf. 52 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	45
Anf. 53 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	45
§ 11 Svar på interpellation 2020/21:894 om utsläpp i svenska vatten	46
Anf. 54 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	46
Anf. 55 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	46
Anf. 56 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	47
Anf. 57 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	47
Anf. 58 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	48
Anf. 59 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	48
Anf. 60 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	48
Ajournering.....	49
Återupptaget sammanträde.....	49
§ 12 Svar på interpellation 2020/21:816 om överskultsättning	49
Anf. 61 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	49
Anf. 62 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	50
Anf. 63 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	51
Anf. 64 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	51
Anf. 65 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	52
Anf. 66 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	53
Anf. 67 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	54
§ 13 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid.....	54
§ 14 Anmälan om interpellationer	55
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	55
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 18.20.	56